

2016-04

SUOMEN MUSO SHINDEN RYU YHDISTYS



MSR-KÄSIKIRJA SHOSHINSASTA KÔDANSHAKSI

Copyright: Suomen Muso Shinden Ryu Yhdistys ry

SISÄLLYSLUETTELO

Teksti: Leena Mäkinen

Konsultointi ja tarkistus: Pasi Hellstén

Kansi: Takada-sensei Turku 2014 (kuva: Pasi Hellstén)

Sisällysluettelo

Käsikirjan käyttöohje

S.**OSA I: TAUSTAA**

1	Mitä iaido on?	4
2	Käytännön tietoa iaidon perusopetukseen tulijalle	5

OSA II: PERUSTIETOA

1	laidossa tärkeät asiat	6
2	Aseet	6-7
	2.1 Miekan osien nimitykset	6
	2.2 Harjoittelussa käytetyt aseet	7
3	Perusharjoitukset	7-8
	3.1 Miekan perusasennot (kamae)	7
	3.2 Peruslyöntiharjoitussarja Kihon Happôgiri	7
	3.3 Iaidon perusharjoitus	8
4	Takada-sensein opetusohjelma	8-9
	4.1 Musô Shinden ryû iain perustaso (Shoden, Chûden, Okuden, TUnK, Nippon Iaidô Kyôkai Tôhō)	8
	4.2 Edistyneemmille Musô Shinden ryûn harjoittelijoille opetettavia tekniikoita (Ryûgi, Keishi-chô ryû, Ôno-ha Hôki ryû, Mugai ryû)	9
	5.3 Shindô Musô ryu jôjutsu: katat ja graduointivaatimukset 6 kyû - 2 dan	9
5.	Nippon Iaidô Kyôkain vyöarvojärjestelmä	10-13
	5.1 Arvot	10
	5.2 Graduointikelpoisuus	10-11
	5.3 Graduoinnissa vaadittavat osaamisalueet	11
	5.4 Graduointitilaisuus	12
	5.5 Diplomin vastaanottoseremonia	13

OSA III: ETIKETTITIE TOA

1.	Dôjô-etiketti	14-19
	1.1 Salille tulo ja lähtö	14-15
	1.2 Kumarruskäytäntö Takada-senseiden leirillä harjoituksien alussa ja lopussa	15
	1.3 Yhteen veto aloitus- ja lopetuskumarruksista	16
	1.4 Yûshingijuku Takada Dôjolla Yokohamassa noudatettava etiketti	17
	1.5 Harjoittelu	18-19
2.	Aseen käsittely	19
3.	Asusteet	19-20
	3.1 Harjoitusasu	19-20
	3.2 Jalkineet	20
	3.3 Koristeet	20
	3.4 Juhla-asu	20

OSA IV: HISTORIAA JA NYKYPÄIVÄÄ

1.	Iain synty (Hayashizaki Jinsuke Minamoto no Shigenobu)	21
2.	Musô Shinden ryû	22-31
	2.1 Japani	22-24
	Senseit Nakayama Hakudô ja Matsuo Kenpu	22
	Takada-senseit Gakudô, Rumi, Tokudô	23
	Yûshingijuku Takada Dôjô	23
	Nippon Iaidô Kyôkai	24
	2.2 Ruotsi	25-26
	Ichimura Toshikazu -sensei	25
	KFUM-senseit Stelander, Damström, Agback	26
	2.3 Suomi	27-31
	Alkuajat	27
	Takada-sensein aikakausi	28
	Suomen yhdistystoiminta	
	(Suomen Iaidoliitto ry, Suomen Muso Shinden Ryu Yhdistys ry)	29
	Suomen Iaidon merkkihenkilöitä:	
	senseit Helminen, Lauerma, Hellstén, Nevalainen	30-31

OSA V: SANASTOA

1	Yleissanastoa	32
2	Lukusanat	32
3	Miekkasanastoa	33
4	Iaido-termistöä	34-36
5	Takada-sensein diplomeissa käytetyt arvojen erikoiskanjit	36
6	Jälkiviitteet	37-38

Käsikirjan käyttöohje:

Suomen Muso Shinden Ryu Yhdistyksen MSR-käsikirja ei ole tekniikkaopas, sillä kuten tiedämme, iaido opitaan "kantapään kautta" opettajan esimerkin mukaan tehdyillä lukemattomilla toistoilla, ei lukemalla ja opettelemalla ulkoa toisten ajatuksia tekniikasta (jotka sinänsä saattavat olla hyvinkin hyödyllisiä tekniikoiden muodon ymmärtämisen kannalta). Iaidon oppimisen olennainen osa on lihasmuistin harjoittaminen ja omien muistiinpanojen, kokemusten ja pohdintojen kerääminen harjoitusvuosien mittaan, ei valmiiden ratkaisujen saaminen opettajilta.

Takada-sensein Musō Shinden ryū -tyylisuuntaa on harjoiteltu Suomessa kolmen vuosikymmenen ajan, ja MSR-käsikirja pohjautuu Sensein tänä aikana meille välittämään lajitietouteen. Oppaan tarkoitus on antaa Musō Shinden ryū iaidon opettajille ja peruskurssien ohjaajille valikoivasti käytettynä apua peruskäsitteiden opettamisessa.

Harjoittelijalle tämä käsikirja pyrkii tarjoamaan mahdollisimman kattavan esityksen harjoittelussa ja graduoinneissa tarvittavista teorialiedoista. Graduointien kirjallisissa kokeissa esitettyihin kysymyksiin siitä löytyvät nimenomaan Takada-sensein opettamassa iaidossa hyväksytyt vastaukset – kokeisiin ei pidä ruveta etsimään vastauksia esimerkiksi Internetistä, missä esiintyy monenlaisia käsityksiä samoista asioista. Poikkeavienkin näkemysten tutkiminen ei ole pahasta, mutta koevastauksiksi niistä ei ole.

Iaidokata-osiossa on lueteltu myös Takada-sensein tällä hetkellä opettamat Shindō Musō ryū jōdōn katat, koska osa iaidōn harjoittelijoistamme on aloittanut myös tämän lajin opinnot.

Suomen Musō Shinden ryūn kōdansha-tiimi

Lokakuussa 2015

OSA I: TAUSTAA



1. MITÄ IAIDO ON?

Iaido on lajina maailmalla melko tuntematon. Judon, karaten ja aikidon tapaan sekin on japanilainen budolaji. Se eroaa kuitenkin oleellisesti näistä kolmesta edellä mainitusta siinä että iaido on laji, jonka harjoittelussa käytetään **asetta**: harjoitusvälineenä on samuraimiekka eli katana ja sillä harjoitellaan yksin, ilman paria. Iaido on itse asiassa taito, jossa opitaan, **miten miekka vedetään tupesta**.

Iaidon perinne ja juuret juontuvat kaukaa Japanin historiasta. Melskeinen Sengoku-kausi (戦国時代, Sengoku jidai, n. 1467 – n. 1603) oli tehnyt asetaidoista tuiki tarpeellisia, ja kyseisenä aikakautena tai pian sen jälkeen saivat alkunsa lukuisat yhden tai useamman aseiden käyttöä opettavat taistelutaitokoulukunnat. Useimpien nykyisin elossa olevien iaidokoulukuntien alkuunpanijana pidetään samuraita nimeltä **Hayashizaki Jinsuke Minamoto no Shigenobu**, joka eli 1500- ja 1600-lukujen vaihteessa.

Aluksi **iaijutsu** ("miekkanvedontaito") oli osa **kenjutsua**, taistelullista miekankäyttötaitoa. Sekasortoista Sengoku-kautta seuranneella rauhanomaisella Tokugawa- eli Edo-kaudella (1603-1868) monet miekkamestarit näkivät iaisa erinomaisen tavan kehittää harjoittelijoiden henkistä, älyllistä ja fyysistä puolta. Syntyi iaido.

Japanilainen miekkaharjoitus sisältää kaksi tapaa eli **Do'ta**. Eräs miekkailun opettaja sanoi kerran, että iaido on olemassa vain niin kauan kuin miekka on tupessa. Kun miekka on vedetty, syntyy kendo. Iaido voidaan katsoa puolustukselliseksi lajiksi, kun taas kendo keskittyy hyökkäykseen.

Käytännössä iaidon harjoittelu koostuu harjoitusmuodosta, jota kutsutaan kataksi. **Kata** tarkoittaa liikesarjaa, jossa harjoitellaan erilaisia taktisia miekkaliikkeitä. Jokainen kata sisältää neljä osaa: **nukitsuke** (miekan veto ja lyönti suoraan tupesta), **kiritsuke** (leikkaava lyönti), **chiburi** (veren ravistus terästä) ja **nōtō** (miekan palautus tuppeen).

Harjoittelussa käytetään aitoa japanilaista miekkaa (**katana**), harjoitusmiekkaa (**iaito**) tai puumiekkaa (**bokken**). Miekkaa käsitellään kunnioituksella, hyviä tapoja noudattaen: esim. harjoituksen alussa ja lopussa oppilas kumartaa aseelleen; hän ei astu tai kumarru oman tai toisten miekkojen yli eikä kosketa vierasta asetta ilman omistajan lupaa.

Iaissa harjoitellaan ilman vastustajaa. Tekniikat ovat moninaisia ja niitä harjoitellaan erilaisista alkuasunnoista: kyyrystä, istuvasta tai seisovasta asennosta sekä suoraan kävelystä. Jokaista mahdollista hyökkäyksen suuntaa ja olosuhteita tutkitaan tarkoin: vasemmalta, oikealta, edestä ja takaa, pimeässä ja valossa. Joskus harjoitellaan tilanteita, joissa tilassa on ulkoisia esteitä, jolloin normaali veto tupesta ei onnistu tai harjoittelijan yläpuolella on matalalla roikkuva kohde. On tekniikoita toisista iai-koulukunnista olevia vastaan, ja muotoja joissa vastustaja yrittää estää iaidokaa vetämästä miekkaa tarttumalla tämän miekkaan kahvasta tai tupesta, joko edestä tai takaa.

Iaidoa ei voida pitää urheiluna. Sitä voitaisiin ehkä verrata japanilaiseen jousiammuntaan, kyudoon. Molemmissa oppilas yrittää iskeä tai ampua, ei vastustajaa, vaan jotakin itsessä. On siis olemassa ennalta määrätty katan muoto, jota tutkitaan loputtomasti. Tätä muotoa hiotaan ja hiotaan kunnes päästään kauniiseen ja harmoniseen kokonaisuuteen. Todellinen iaidomestari on harmoniassa miekkansa kanssa – miekka on osa miekkamiestä/naista (iaidon harjoittelijoista kasvava osa on nykyisin naisia).

Iaido ei itse asiassa tarkoita vastustajan vaan itsensä voittamista. Ainoa ja hankalin vastustaja on iaidoka itse. Voitto iaidossa tarkoittaa anteeksiantavaa sydäntä ja taistelun välttämistä. Iaido tarkoittaa harjoittelua kohti inhimillistä täydellisyyttä. Siinä ei ole murhanhimoista tarkoitusta tappaa toinen ihminen, vaan loputtomalla harjoittelulla iaidoka oppii ymmärtämään paikkansa maailmankaikkeudessa.

2. KÄYTÄNNÖN TIETOA IAIDON PERUSOPETUKSEEN TULIJALLE

Edustamaamme iaidokoulukuntaa Musô Shinden ry:ta harjoittelevia seuroja on Suomessa tällä hetkellä kahdeksan ympäri maata: Helsingissä, Turussa, Tampereella, Jyväskylässä, Oulussa, Joensuussa ja Lappeenrannassa. Seurat löytää esim. Suomen Muso Shinden Ryu Yhdistys ry:n verkkosivujen seuratietoja selaamalla.

laidon peruskurssit aloitetaan yleensä joko syys- ja kevätkauden alussa – tai joskus seurasta riippuen mukaan voi liittyä kesken kaudenkin.

Kurssilla tarvitset vyöllisen **budoasun** (iaido-, aikido-, judo-, karatepuku tai vastaava). Ensimmäiset kerrat voit harjoitella verryttelyasussa, mutta viimeistään kuukauden sisällä (tässä seurojen käytännöt saattavat vaihdella) aloituksesta kurssilaisen tulee hankkia vähintään budoasu, mieluummin oikea iaidoasuste. Iaidotakin ja housujen hankinta on suositeltavaa, sillä tämä yhdistelmä on helpompi yhdistää myöhemmin hankittaviin leveälahkeisiin päällyshousuihin eli hakamaan.

Huom! Iaidossa normaalisti käytettävä **obi** (vyö) on leveämpi (7-10 cm), paksumpi/tukevampi ja pidempi (4-6 m) kuin normaali budovyö. Sen avulla miekka tuppineen pysyy paremmin lantiolla. Ohutta kangasta olevaa vyötä ei kannata hankkia, vaikka tarjolla oleva vyö olisi leveäkin.

Asun hankintapaikasta voit kysyä kurssin ohjaajalta.

Yllä mainittujen lisäksi tarvitaan **zôri**-varvassandaalit tms. sisäjalkineet, joita käytetään liikuttaessa pukuhuoneen ja harjoitussalin välillä, jotta harjoituspaikalle ei kantaudu liikaa salin ulkopuolelta.

Iaidoharjoituksissa käytettävä puumiekka eli **bokken** tulee hankkia heti kurssin alussa. Oman bokkenin hankintaan ryhtyessäsi kysy kuitenkin ensin neuvoa ohjaajalta. Myynnissä on nimittäin myös meidän käyttöömmme liian paksuja bokkeneita, jotka eivät mahdu erikseen tai yhdessä bokkenin kanssa hankittavaan **sayaan** (muovituppeen). Bokkenissa tulee olla kättä suojaava **tsuba** (väistinlevy) kumisine **tsubadome**-kiinnitysrenkaineen. Kaikissa myynnissä oleviin malleissa näitä ei ole, vaan ne on ostettava erikseen. Lyhytkätisille harjoittelijoille on saatavana myös junioribokkeneita ja tuppia. Lisätietoja aseesta saat ensimmäisen harjoituksen yhteydessä.

Koska harjoittelu tapahtuu pääasiassa polviasennossa voimistelusalin puulattialla, polvien pehmusteeksi tarvitaan **polvisuojat**. Niistäkin kerrotaan tarkemmin ensimmäisen harjoituksen yhteydessä.

Myöhemmin (kurssin lopulla tai pian sen jälkeen) hankittavaksi tulee aiemmin mainittu **hakama** sekä metallinen harjoitusmiekka eli **iaito**. Niiden hankinnan osalta on syytä kysyä neuvoa ohjaajalta.

Vakuutusturvastaan jokainen harjoittelija huolehtii itse.

Kurssimaksut vaihtelevat seuroittain. Yleensä kurssilaiset liittyvät suoraan seuran jäseniksi, jolloin maksukuitti tuodaan kurssin vetäjälle yhdessä jäsenhakemuksen kanssa pian kurssin alkamisen jälkeen. Lisätietoja voit kysellä kurssin ohjaajalta tai seuran iaidotoiminnanjohtajalta, jos seurassa sellainen on.

Tervetuloa iaidon tielle!



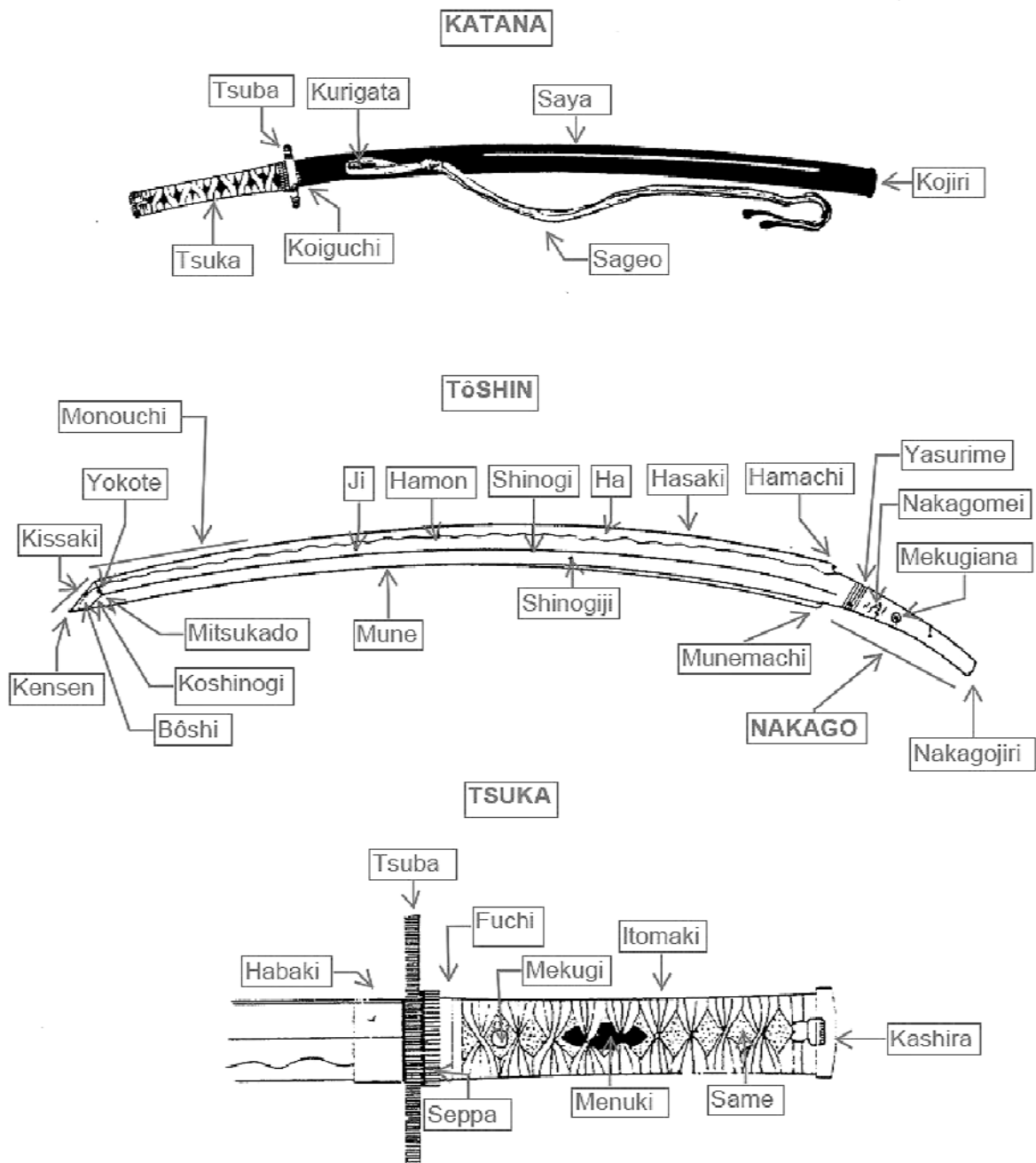
OSA II: PERUSTIETOA

1. IAIDOSSA TÄRKEÄT ASIAT (Samat kaikilla tasoilla)

1. **Kokoro** ("sydän", mutta myös "spiritti")
2. **Shisei** (asento ja asenne)
3. **Waza** (tekniikka: sisältää nukitsuken, kirioroshin ym.)

2. ASEET

2.1 Miekan osien nimitykset (tämä kuuluu yleensä kirjallisen kokeen graduointikysymyksiin)



2.2 Harjoittelussa käytetyt aseet

Harjoittelu aloitetaan puisella **bokkenilla**. Valko- tai punatamminen standardibokken sopii useimmille harjoittelijoille, mutta lyhyemmille harjoittelijoille on saatavana myös juniori-bokkeneita. Asetta ostettaessa on syytä tarkistaa, että mukana seuraavat tsuba (väistinleyv), tsubadome (kuminen tsuban kiinnitysrengas) ja saya (tuppi). Vaikka bokkenilla harjoittelu yleensä rajoittuu alkeiskurssiin, sen valintaan kannattaa kiinnittää huomiota, sillä sitä saatetaan tarvita harjoituksissa myös myöhemmin esim. katojen riain (= katan merkitys = miksi kata tehdään niin kuin se tehdään) tutkimista varten, ja dan-tasolla parikataharjoittelu Tachi-Uchi-no-Kurai tapahtuu bokkenilla.



Metalliseoksinen leikkuuterätön **iaito** (harjoitusmiekka) tulee hankittavaksi pian perusharjoitusjakson päätyttyä. Sitä ei pidä ruveta ostamaan omin päin, vaan on paras kysyä seuran ohjaajilta hankitaneuvoja. Ensimmäiseksi miekaksi sopii hyvin myös käytetty iaito, jos esim. omassa seurassa joku raaskii vanhasta aseestaan luopua.

Terävän miekan hankinta tulee ajankohtaiseksi 3 danin suorituksen jälkeen. Länsimaisilta toimittajilta on saatavana edullisia teräsmiekköjä, jollainen voi olla hyvä valinta terävään miekkaan totuteltaessa. – Toisaalta aidon japanilaisen "samuraimiekan" **nihontōn** hankinta on edessä viimeistään 6 dania graduoitessa, sillä 6 danin koe pitää suorittaa aidolla japanilaisella terävällä miekalla (Takada-sensei tarkistaa miekat Pohjoismaissa suoritettavan esigraduointikokeen aluksi).

Tällaiset miekat ovat sen verran hintavia, että kannattaa miettiä, ostaako ensin halvemman terävän miekan Länneestä ja säästää muutaman vuoden rahaa nihontōta varten, vai hankkiiko saman tien tämän miekkojen aatelin edustajan. Takada-sensei auttaa mielellään nihontōn hankinnassa varmistaakseen, että miekka on varmasti oikeanlainen hänen oppilaalleen.

3. PERUSHARJOITUKSET

3.1 Miekan perusasennot (kamae)

Jōdan	miekka pään päällä
Chūdan	miekan kärki suigetsu (palleen) korkeudella
Gedan	miekan kärki polvenkorkeudella
Hassō	miekka olkapäätasolla oikealla, tsuba suun korkeudella, kärki hieman taaksepäin
Wakigamae	miekka oikean lonkan vieressä kärki alaspäin, terä taemman jalan suuntaisena

3.2 Peruslyöntiharjoitussarja *Kihon Happōgiri* (Jukka Helminen)

1. Sonoba makkō kiritsuke (sonoba makkō kirioroshi): a) migi gamae, b) hidari gamae
2. Makkō uchikomi: a) migi gamae, b) hidari gamae, c) ashikae makkō uchikomi
3. Zengogiri: a) migi gamae, b) hidari gamae
4. Kirikaeshi
5. Zenshin kōtai kesagiri
6. Nimaigiri (shintai nimai uchikomi)
7. Tsuki
8. Shikodachi makkō giri

Peruslyöntiharjoitussarjan sanasto:

Ashikae	askel jalanvaihdolla	Migi	oikea
Hidari	vasen	Nimai	kaksi kertaa
Kaeshi	kääntö	Oroshi	pudotus alas
Kamae (gamae)	asento	Shintai	edestakaisin
Kiai	energian keskitys ("ei")	Sonoba	paikallaan
Kiri (giri)	leikata, leikkaus	Tsuki	pisto
Kiritsuke	lyönti/leikkaus	Uchikomi	lyönti
Kesagiri	viisto lyönti/leikkaus	Zengo	eteen - taakse
Kōtai	vaihtoaskel	Zenshin	askel eteenpäin
Makkō	suoraan		

3.3 laidon perusharjoitus (tehdään yleensä polviasennossa vaikka harjoituksesta on myös pystymuoto).

Seiza	peruspolvi-istunta (aloitusasento)
Nukitsuke	koostuu puolipolviasennossa suoritettavasta miekan vedosta ja vaakaleikkauksesta
Furikaburi	miekan vienti pään päälle
Kirioroshi	pystylyönti ylhäältä alas
Yokochiburi	veren ravistus
Nôtô	miekan palautus tuppeen

4. TAKADA-SENSEIN OPETUSOHJELMA

4.1 Musô Shinden ryû iain perustaso

Shoden – Musô Shinden Ryû iai

(Ômorî ryû):

1. Ipponme Shohattô
2. Nihonme Hidaritô
3. Sanbonme Migitô
4. Yonhonme Ataritô
5. Gohonme Inyôshintai
6. Ropponme Ryûtô
7. Nanahonme Juntô
8. Haponme Gyakutô
9. Kyûhonme Seichûtô
10. Jupponme Korantô
11. Jû-ippone Nukiuchi
12. Jû-nihonme Hizagakoi

Chûden – Musô Shinden ryû iai

(Hasegawa Eishin ryû):

1. Ipponme Yokogumo
2. Nihonme Toraissoke
3. Sanbonme Inazuma
4. Yonhonme Ukigumo
5. Gohonme Yamaoroshi
6. Ropponme Iwanami
7. Nanahonme Urokogaeshi
8. Haponme Namigaeshi
9. Kyûhonme Takiotoshi
10. Jû-ippone Nukiuchi

Chûden hayanuki:

1, 2, 3, 4, 5, **7, 6, 8**, 9, 10,

Huomaa järjestys. Tekniikoiden suoritustapa on normaali, mutta ne istuvat saumattomasti edelliseen tekniikkaan ilman aloitussuunnan erillistä muutosta (vrt. esim. Ukigumo normaalissa Chûdenissa).

Nippon laidô Kyôkai Tôhō

<u>Nro</u>	<u>Koulukunta</u>	<u>Katan nimi</u>	<u>Perustaja</u>
1 ippone	Musô Shinden ryû	Korantô	Hayashizaki Jinsuke Shigenobu
2 nihonme	Musô Jikiden Eishin ryû	Yukichigai	Hayashizaki Jinsuke Shigenobu
3 sanbonme	Shinshin Sekiguchi ryû	Tôrôken	Sekiguchi Yagoemon Ujinari
4 yonhonme	Mugai ryû	Musôgaeshi	Tsuji Gettan Sukeshige
5 gohonme	Hôki ryû	Mukôzume	Katayama Hôki-no-Kami Hisayasu

Okuden – Musô Shinden ryû iai

Tatehiza

1. Kasumi
2. Sunegakoi
3. Shihôgiri
4. Kozume
5. Kowaki
6. Tanashita
7. Ryôzume
8. Torabashiri
9. Itomagoi (sono ichi)
10. Itomagoi (sono ni)
11. Itomagoi (sono san)

Tachiwaza

1. Yukitsure
2. Tsuredachi
3. Sômakuri
4. Sôdome
5. Shinobu
6. Yukichigai
7. Sodesurigaeshi
8. Moniri
9. Kabezoe
10. Ukenagashi

Tachi Uchi no Kurai – Muso Shinden Ryû iai

1. Ipponme Deai
2. Nihonme Kobushidori
3. Sanbonme Zetsumyôken
4. Yonhonme Dokumyôken
5. Gohonme Tsubadome
6. Ropponme Ukenagashi
7. Nanahonme Mappô

4.2 Edistyneemmille Musô Shinden ryûn harjoittelijoille opetettavia tekniikoita

RYÛGI

- | | | |
|-----|------------|-------------------|
| 1. | Ipponme | Ryûgi Shohattô |
| 2. | Nihonme | Ryûgi Hidaritô |
| 3. | Sanbonme | Ryûgi Migitô |
| 4. | Yonhonme | Ryûgi Ataritô |
| 5. | Gohonme | Ryûgi Inyôshintai |
| 6. | Ropponme | Ryûgi Ryûtô |
| 7. | Nanahonme | Ryûgi Juntô |
| 8. | Happonme | Ryûgi Kirinagashi |
| 9. | Kyûhonme | Ryûgi Seichûtô |
| 10. | Jupponme | Ryûgi Korantô |
| 11. | Jû-ippone | Ryûgi Nukiuchi |
| 12. | Jû-nihonme | Ryûgi Hizagakoi |

KEISHI-CHÔ RYÛ

- | | | |
|----|---------------------|--------------|
| 1. | Asayama Ichiden ryû | Maegoshi |
| 2. | Shindô Munen ryû | Musôgaeshi |
| 3. | Tamiya ryû | Mawarinuki |
| 4. | Kyoshin Meichi ryû | Migi no Teki |
| 5. | Tatsumi ryû | Shihô |

ÔNO-HA HÔKI RYÛ

Omote Roppon:

1. Osae nuki
2. Kotegiri
3. Kiritsuke
4. Nukidome
5. Tsukidome
6. Shihôkanegiri

MUGAI RYÛ

Seiza no Bu

Goyô

1. Shin
2. Ren
3. Hidari (Sa)
4. Migi (Yu)
5. Sha

Goka

1. Suigetsu
2. Inchûyô
3. Yôchûin
4. Hibikigaeshi
5. Hazumi

Tachiwaza no Bu

Hashirigakari

1. Maegoshi
2. Musôgaeshi
3. Mawarigakari
4. Migi no teki
5. Shihô

Go-ô

1. Munezukushi
2. Enyô
3. Ryôguruma
4. No-okuri
5. Gyokkô

Naiden

1. Sangyô itchi
2. Kaminoto
3. Banpôki-ittô

4.3 Shindô Musô ryû jôjutsu

Katat ja

graduointivaatimukset 6 kyû - 2 dan

Kihon sôhō

1. Makkô uchi (honte, gyakute)
2. Hineri (honte, gyakute)
3. Wakigamae: tai atari, uchi otoshi

Kihon kumigata

- | | |
|-------|-------------------------------------|
| 6 kyû | 1. Men uchi (honte, gyakute) |
| 5 kyû | 2. Uchigaeshi (honte, gyakute) |
| 4 kyû | 3. Hineri (honte, gyakute) |
| 3 kyû | 4. Kasumi uchi (honte, gyakute) |
| 2 kyû | 5. Hineri uchi (honte, gyakute) |
| | 6. Suigetsu uchi (honte, gyakute) |
| 1 kyû | 7. Uchi otoshi (sa-yu wakigamae) |
| | 8. Makiotoshi (honte) |
| | 9. Taikuzushi |
| 1 dan | 10. Tai-atari |
| | 11. Uchihazushi uchi (migi, hidari) |
| 2 dan | 12. Dôharai uchi |
| | 13. Hazushi uchi |
| | 14. Tsuki harai uchi |
| | 15. Tsuki kawashi uchi |

5. NIPPON IAIDÔ KYÔKAIN VYÖARVOJÄRJESTELMÄ

5.1 Arvot

Kyû tarkoittaa luokkaa ja dan astetta. Vyöarvoltaan 6 kyû on siis kuudennen luokan oppilas ja 1 dan ensimmäisen asteen harjoittelija.

Shoshinsha	Aloittelija		
Yukyûsha	Kyû-arvon haltija:	Myöntävä organisaatio: Yûshingijuku Takada Dôjô	
	6 kyû		
	5 kyû		
	4 kyû		
	3 kyû		
	2 kyû		
	1 kyû		
Yudansha	Alemman dan-arvon haltija:	Myöntävä organisaatio: Nippon laidô Kyôkai	
	1 dan shodan		
	2 dan nidan		
	3 dan sadan		
	4 dan yondan		
	5 dan godan		
Kôdansha	Ylemmän dan-arvon haltija:	Myöntävä organisaatio: Nippon laidô Kyôkai	
	6 dan		
	7 dan		
	8 dan		
	9 dan		
	10 dan		
Opettaja-asteet	Renshi	vähimmäisvyöarvo	6 dan
	Kyôshi	"	7 dan
	Hanshi	"	8 dan

5.2 Graduointikelpoisuus

A) Kyû-tason koe

Harjoittelijan seuran pääohjaaja tai tehtävään osoitettu ilmoittaa kokelaat graduointiorganisaatiolle, joka lähettää kokelaille tarkemmat koeohjeet.

Kokeeseen osallistumisen edellytykset:

1. Kaikkien graduointiin osallistuvien pitää olla Yûshingijuku Takada Dôjôn eli japanilaisen pää-dôjômme jäseniä.
2. Kokeisiin osallistumisen aikarajat:
 - Yûshingijukuun liittymisestä pitää olla kulunut 3 kk
 - 6-2 kyû: edellisen kokeen rekisteröinnistä on vähintään 3 kk
 - 1 kyû: edellisen kokeen rekisteröinnistä on vähintään 6 kk
 - 1 dan: edellisen kokeen rekisteröinnistä on vähintään 1 v. Koe suoritetaan Takada-senseille.
3. Koe tulee suorittaa miekalla (bokken ei riitä)
4. Hakama (pelkkä keikogi ei riitä)
5. Siisti asu. 1 kyûn kokeessa on suositeltavaa (muttei pakollista) käyttää virallista juhla-asua eli montsuki-takkia, valkoisia tabeja ja salin ulkopuolella liikkumiseen valkonauhaisia zôreja
6. Maksut suoritettu viikko ennen koetta
7. Kirjallinen ilmoittautumislomake täytetty ja lähetetty kokeen järjestäjille 2 vk ennen kirjallista koetta
8. Kirjallinen koe on suoritettu hyväksyttävästi 1 vk ennen tekniikkakoetta.

B) Dan-tason koe

Kuten kyû-tason kokeissakin, harjoittelijan seuran pääohjaaja tai tehtävään osoitettu ilmoittaa kokelaat graduointiorganisaatiolle, joka lähettää kokeilaille tarkemmat koeohjeet.

Sensein asettamat vähimmäisvaatimukset kokeeseen osallistumiselle:

1 Shodan	1 v edellisestä rekisteröinnistä	ja 1 Sensein leiri tai 2 Sensein leiriä, jolloin aikarajaa ei lasketa
2 Nidan	2 v edellisestä rekisteröinnistä	ja 2 Sensein leiriä tai 3 Sensein leiriä, jolloin aikarajaa ei lasketa
3 Sandan	3 v edellisestä rekisteröinnistä	ja 3 Sensein leiriä tai 4 Sensein leiriä, jolloin aikarajaa ei lasketa
4 Yondan	4 v edellisestä rekisteröinnistä	ja 4 Sensein leiriä tai 5 Sensein leiriä, jolloin aikarajaa ei lasketa
5 Godan	5 v edellisestä rekisteröinnistä	ja 5 Sensein leiriä tai 7 Sensein leiriä , jolloin aikarajaa ei lasketa
6 Rokudan	alla tämän arvon suorittamiseen liittyvät erityismääräykset	

Aikaraja lasketaan todistuksen rekisteröintipäivästä, ei graduointipäivästä. Tulleista diplomeista menee viesti seurojen pääohjaajille, jotka tarkistavat listoistaan aikarajojen täyttymisen ennenkuin ilmoittavat oppilaansa kokeeseen.

Asusteista: kaikilla dan-graduointiin osallistuvilla pitää olla siisti hakama, montsukitakki, valkoiset tabit ja tarvittaessa zôrit, joissa on valkoinen nauhoitus. Haori on pakollinen vasta 5 danin ja ylempien arvojen graduoinnissa.

Rokudaniin vaaditaan aito **nihontô** sekä **Sensein kutsu** graduointiin. Esigraduointi suoritetaan pohjoismaisella leirillä nihontôlla (Sensei tarkistaa miekan ennen graduointia). Japanissa tapahtuva päägraduointi voidaan suorittaa iaitolla.

Graduointi Yokohamassa: yllä mainituista vaatimuksista poiketen dan-tasoja yrittävät voivat osallistua elo-syyskuun vaihteessa Japanin graduointiin Yokohamassa. Graduointiin ja/tai Yokohaman harjoituksiin (sekä tavallisiin että erikoisharjoituksiin) osallistumisesta pitää sopia hyvissä ajoin etukäteen Pasi Hellsténin tai Jari Nevalaisen välityksellä.

Kirjallinen koe suoritetaan kotimaassa (tai japaniksi Yokohamassa).

Kokelaiden pitää olla paikalla n.10 pv ennen koetta ja osallistua kaikkiin viikon sisällä ennen graduointia järjestettyihin normaali- ja erikoisharjoituksiin. Jälkimmäisiä on yleensä 2-4, ja niitä järjestetään vain, jos osallistumassa on riittävä määrä ulkomaalaisia. Normaaleihin Yokohaman harjoituksiin osallistuminen ei siis riitä.

1-5 dania yrittävät: edellisen arvon rekisteröinnistä pitää olla kulunut vähintään vuosi.

6 danin ollessa kyseessä on ennen Yokohaman koetta läpäistävä esikarsinta pohjoismaisilla Sensein leireillä (kts. yllä "Rokudan"), ja edellisestä rekisteröinnistä pitää olla kulunut vähintään 2 v.

Jos dan-koe hylätään, koko koe on uusittava, ei vain hylätty tekniikka.

5.3. Graduoinnissa vaaditut osaamisalueet

≤ 4 kyu	Shoden 1-5
3 kyu	Shoden 1-7
2 kyu	Shoden 1-10
1 kyu	Shoden (kaikki)
1 dan	Shoden, Tōhō
2 dan	Shoden, Tōhō, Chūden (1-5)
3 dan	Shoden, Tōhō, Chūden (kaikki), Tachi-uchi no Kurai (1-3)
4 dan	Shoden, Tōhō, Chūden, Okuden Iwaza, Tachi-uchi no Kurai (1-5)
5 dan	Shoden, Tōhō, Chūden, Okuden (Tatehiza, Tachiwaza), Tachi-uchi no Kurai (1-7)

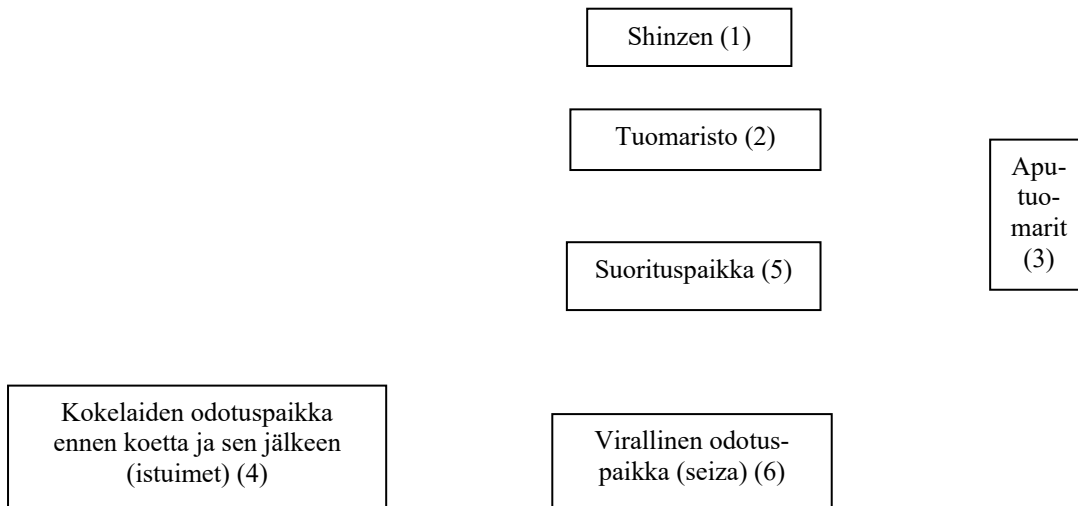
A) Kyû

1. Ensimmäinen koe (6. kyu): Musô Shinden ryû shodenin katat 1-5
2. Ensimmäisen kokeen jälkeen aina 4. kyun kokeeseen saakka koetekniikat voivat olla katat 1-5, mutta niihin voi kokelaan valinnan mukaan sisältyä myös muita shoden-katoja
3. 3-1 kyun kokeessa kaikki esitetyt tekniikat voivat olla ylempiä shoden-katoja, mutta vähimmäisvaatimuksena on:
 - 3. kyuta tavoiteltaessa esitykseen tulee sisältyä yksi muu kata kuin 1-5
 - 2. kyu: 2 muuta kuin 1-5
 - 1. kyu: 3 muuta kuin 1-5

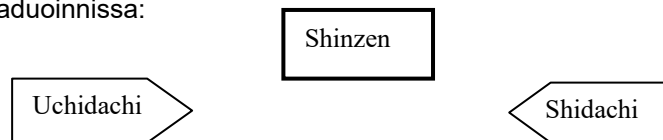
B) Dan

Dan-kokeessa määrätään koetekniikat yllä olevan taulukon mukaisesti itse koetilaisuudessa ennen koetta, ja ne tehdään tarkalleen annetussa järjestyksessä.

5.4 Graduointitilaisuus



Tachiuchi-no-Kurai sijoittelu graduoinnissa:



Kokeessa suorituspaikalla saattaa tuomareiden valinnan mukaan olla samanaikaisesti yksi tai useampia kokelaita, jotka tekevät tekniikkansa omaan tahtiinsa hajime- ja yame-komentojen välissä, ts. aloitus ja lopetuksen miekkakumarrus tehdään yhtä aikaa.

Ennen koetta tuomarit valitsevat keskuudestaan jonkun, joka antaa komennot ja kuuluttaa tarpeen mukaan.

Pitää muistaa, että aina kun salissa liikutaan ilman että miekka on vyöllä, se on oikeassa kädessä "kohteliaisuusasennossa" tsuka taaksepäin ja terä alaspäin.

Huom! koetilaisuuden kulku pääpiirteissään selviää alta, mutta kannattaa pitää korvat auki ennen koesuoritusten alkua, sillä tuomaristo saattaa tehdä muutoksia viime hetkellä (esim. kumarruksia lisätään tai jätetään pois tms. päätuomarin ohjeiden mukaan).

Tapahtumajärjestys:

1. Tuomaristo (2 + 3) ja kokelaat asettuvat riviin vastatusten Shinzenin eteen.
2. Kaikki kääntyvät kohti shinzeniä (1) ja kumartavat (SHINZEN NI REI).
3. Tuomarit ja kokelaat kääntyvät toisiaan kohti ja kumartavat (SHINSA-IN NI REI).
4. Tuomarit asettuvat pöytiensä (2) ja (3) taakse ja kokelaat siirtyvät odotuspaikalleen (4).
5. Kalibrintikoesuoritus (yksi ennalta sovittu kokelas tekee suorituspaikalla (5) yhden tekniikan, jonka perusteella tuomaristo tarkistaa arviointitasojensa yhtenevyyden). Kalibrintikokelas palaa odotuspaikalle muiden joukkoon (kalibrintia ei lasketa kokelaan suoritukseen kuuluvaksi, vaan hän tekee omalla vuorollaan kaikki viisi tekniikkaansa).
6. Kuulutetaan ensimmäisten kokelaiden nimet, mihin kukin vastaa kuuluvalla äänellä HAI ja siirtyy suoraan suorituspaikalle (5).
7. Siirretään miekka vasempaan käteen ja laskeudutaan seizaan.
8. Kumarretaan ilman komentoa miekalle, joka sen jälkeen siirretään vyöhön.
9. Komennolla HAJIME (aloittakaa) kyû-kokelaat tekevät omaan tahtiinsa kaikki 5 kataansa. Dan- kokelaat tekevät juuri ennen koetta annetut 5 tekniikkaa annetussa järjestyksessä. Dan-kokeessa tätä seuraa vielä ylemmillä daneilla (3. dan ja ylemmät) erillinen Tachi-Uchi-no-Kurai -osio.
 - 9.1. Koesuorituksen aikana komentava tuomari mainitsee hiljaisemmalla äänellä seuraavien kokelaiden nimet, jolloin nämä siirtyvät vähin äänin viralliselle odotuspaikalle (6) seizaan. Miekka sijoitetaan lattialle oikealle puolelle terä ulospäin, tsukan puoliväli oikean polven etureunan tasolla.
 - 9.2. Seuraavien suorittajien nimien kuulutukseen kukin vastaa kuuluvasti HAI ja poimii miekkansa lattialta siirtäen sen vasempaan käteensä (kahva eteenpäin ja terä ylöspäin) ylös nousua varten. Tätä on syytä harjoitella etukäteen, koska sageolla on taipumus sotkeutua tässä kohtaa.
 - 9.3. Noustaen ylös, siirretään miekka jälleen oikeaan käteen ja siirrytään suorituspaikalle (5). Jatko kuten 7.
10. Kun suoritus on valmis, kokelaat laskeutuvat seizaan ja siirtävät ilman eri komentoa miekan eteensä. Komennolla (YAME) kaikki kumartavat yhtä aikaa miekalleen, poimivat sen vasempaan käteensä ja nousevat ylös, minkä jälkeen miekka siirretään oikeaan käteen kohteliaisuusasentoon.

11. Komennolla TAIJŌ peruutetaan taaksepäin varoen astumasta virallisella odotuspaikalla olevien päälle, ja kääntyen siirrytään takaisin kokelaiden odotuspaikalle (4).

12. Kun kaikki ovat suorittaneet osuutensa, siirtyvät kokelaat rivissä tuomareiden eteen SHINSA-IN NI REITä ja SHINZEN NI REITä varten, minkä jälkeen kyu-koe on ohi. Jos kyseessä on dan-koe, koe on ohi vasta kun Sensei palaa saliin arvioneuvottelunsa jälkeen ja kertoo tulokset. Ennen sitä ei saa poistua salista, eikä asusteita vaihtaa.

13. Kyu-koetulokset annetaan tuomaripalaverin jälkeen (yleensä seuraavana päivänä).

5.5 Diplomin vastaanottoseremonia

Graduointidiplomin vastaanotossa/luovutuksessa on oma seremoniansa:

- Oppilaat asettuvat riviin seizaan, miekka oikealla puolella maassa samalla tavoin kuin kumarrettaessa opettajalle. Sensei on normaalilla paikallaan seizassa rivistöä vastapäätä, sen keskikohdalla, miekka oikealla puolellaan.
- Sensein sanoessa diplomin saajan nimen tämä vastaa kuuluvasti HAI, nousee ylös paikaltaan (miekka jää lattialle) ja kiertää oppilasrivistön takaa vastapäätä senseitä.
- Oppilas etenee rivistön välistä pienin askelin hieman etukumarassa, polvet vähän koukussa ja kädet reisien päällä, noin kolmen metrin päähän senseistä. Jos harjoittelijalla on polviongelmia, lähemmäksi senseitä voi mennä kävelen.
- Oppilas laskeutuu polvilleen ja etenee shikkoa (polvikävelyä) n. 1,5 m:n päähän senseistä.
- Oppilas laskeutuu seizaan ja kumartaa senseille, joka joko vastaa tai ei (senseille ei ole olemassa käytösohjeita tälle tilanteelle).
- Oppilas kuuntelee seizassa diplomin sisällön luvun.
- Oppilas lähestyy polviaskeleen verran senseitä, jotta tämä voi ojentaa hänelle diplomin kumartumatta.
- Oppilas ottaa diplomin vastaan ojennetuin käsin samalla kevyesti kumartaen (diplomi on tällöin suunnilleen oppilaan silmien korkeudella).
- Oppilas perääntyy polviaskeleen verran aiemmalle paikalleen ja asettaa diplomin oikealle puolelleen lattialle.
- Oppilas aloittaa kumarruksen, jolloin sensei vastaa kevyesti kumartamalla.
- Oppilaan ojentautuessa opettaja muut oppilaat taputtavat.
- Oppilas perääntyy shikkoa käyttäen ja nousee ylös noin kolmen metrin päässä opettajasta.
- Oppilas perääntyy rivistölle saakka taas pienin askelin, hieman kumarassa ja polvet vähän koukussa, kädet reisien päällä.
- Oppilas palaa paikalleen seizaan rivistön takaa kiertäen. Jos diplomin luovutus on ollut osa esim. harjoituksen lopetuseremoniaa, sijoitetaan diplomi loppuseremonian ajaksi taakse lattialle - ja varotaan sitten tietysti ylös noustaessa astumasta sen päälle.



Huom! Diplomia ei saa taittaa: se on säilytettävä joko rullalla tai suorana. Diplomin taittaminen merkitsee sen mitätöimistä. Jos on tiedossa, että diplomit jaetaan lähiaikoina, on syytä varata mukaan harjoituksiin joko putkimainen tai vaakasuorassa säilyttämiseen tarpeeksi iso tukeva suojus. Ohjaajalta voi etukäteen tiedustella, minkäkokoinen diplomi on tulossa.



OSA III: ETIKETTITIETOA

1. DÔJÔ-ETIKETTI

laido on varsin säännelty laji sekä suoritustavaltaan että siihen liittyviltä ulkoisilta käyttäytymistavoilta. Seuraavassa muutamia meillä käytössä olevia käytösohjeita. Osa ohjeista periytyy jo Takada-senseitä edeltävältä ajalta eli Ichimura-sensein kaudelta, joten kaikki tavat eivät välttämättä päde esim. Sensein saleilla Yokohamassa. Vierailla saleilla vierailtaessa kannattaa pitää silmänsä auki ja pyrkiä noudattamaan "natiivien" käytäntöjä, mutta jos paikalliset tavat ovat omia rennompia, meidän oma muodollisuutemme ei ainakaan ole väärin.

Tämän osion lopulla on erikseen Yokohaman dôjôlla vierailtaessa noudatettavat etikettiohjeet.

1.1 Salille tulo ja lähtö

Sisääntulo ja poistuminen

Sisään saliin astutaan dôjôn shinzenistä (keskustasta) kauempana olevalla jalalla eli tavallaan avaudutaan keskustalle. Vieraassa harjoittelupaikassa on siis syytä tarkistaa keskustan sijainti ennen sisään astumista. Heti oviaukon sisäpuolella kumarretaan keskustaan päin.

Jos harjoittelualustana on tatami, jätetään sandaalit tai muut jalkineet jaloista tatamin reunalle: astutaan suoraan jalkineista matolle ja kumarretaan. Vasta sitten käännetään kääntämään sandaalit kannat mattoa kohti (ei siis siinä järjestyksessä, että ensin käännetään ottamaan jalkineet pois ja sitten peruutetaan matolle). - Tatamisalissa harjoiteltaessa jalat pestään ennen matolle menoa.

Ennen tatamilta pois astumista kumarretaan vielä keskustaa kohti.

Salista poistuttaessa ovella kumarretaan vielä kerran shinzeniin päin. Tämä tehdään myös väliaikaisesti salista poistuttaessa.

Harjoituksen aloitus

Harjoittelijat asettuvat riviin opettajan eteen symmetrisesti niin, että opettaja on rivistön keskustan kohdalla. Rivi järjestyä vanhimasta nuorimpaan harjoittelijaan (ryûgi-arvossa korkeimmasta alimpaan, sitten dan- ja lopuksi kyû-arvojärjestyksessä). Vanhimmat harjoittelijat ovat rivistön vasemmassa päässä opettajasta katsoen. Dôjô-kapteeni (arvoltaan ylin paikalla oleva harjoittelija) on äärimmäisenä rivin päässä, ja muut järjestäytyvät suoraan riviin hänen viereensä. Huom! rivin paikan opettajan sijainnin mukaan määrää dôjô-kapteeni, ei nopein paikalle ehtivä. Nuorin harjoittelija asettuu rivin toiseen päähän yhtä kauas opettajasta kuin vanhin harjoittelija on, muut tasaisesti tähän väliin. Kumarrukset suoritetaan dôjô-kapteenin komentojen mukaan. (Tiivistelmä kumarruksista tämän osion perässä).

A) Seiza-kumarrukset

1) **Shinzen/shômen ni rei**. Keskustakumarrus tehdään pystystä. Sen suunta saattaa tilanteesta ja kunkin harjoitussalin tavoista riippuen olla joko salin keskustaa (shinzen) kohti tai suoraan eteenpäin. Kumarrusta varten miekka siirretään "kohteliaisuus-asentoon" harjoittelijan oikeaan käteen kärki eteenpäin, leikkaava terä alaspäin (toisin sanoen asentoon, josta miekan veto olisi mahdollisimman hankalaa). Jos shinzeniin kumartaminen edellyttää kääntymistä rivistössä, kääntymisen tapahtuu vasta kun miekka on siirretty oikeaan käteen. Komennolla **Shinzen ni rei / Shômen ni rei** kumarretaan shinzeniin n. 20° kulmassa lantiosta (ei vyötäröstä) selkä suorana. Niskan tulee olla suoraan selän jatkeena (eli pää ei saa riippua). Shinzen-komentoa käytetään perustaja (Hayashizaki) -taulun ollessa paikalla, muussa tapauksessa käytetään termiä Shômen.

2) **Sensei ni rei** Shinzen-kumarruksesta suoristautumisen jälkeen tulevat seiza-kumarrukset: miekka siirretään vasempaan käteen "oikein päin" eli kärki taakse- ja leikkaava terä ylöspäin, ja laskeudutaan peruspolviasentoon eli seizaan. Miekka siirretään vasemmasta kädestä oikealle puolelle lattialle terä ulospäin, tsukan puoliväli polvien etureunan tasalla. Komennolla **Sensei ni rei** kumarretaan opettajalle: vatsa työnnetään eteenpäin; vasen käsi koskettaa kevyesti lattiaa ensin, sitten oikea käsi; kumarrus lantiosta selkä suorana, niska suoraan selän jatkeena. Käsien paikka määräytyy siten, että kumarruksen syvimässä kohdassa nenä on peukaloiden ja etusormien muodostaman kolmion kohdalla. Takamus ei saa nousta eikä käsiin nojata. Kyynärpäitä ei levitetä sivulle, vaan ne pidetään lähellä vartaloa.

3) **Tô rei**: miekka-kumarrus: sensei-kumarruksesta suoristautumisen jälkeen siirretään miekka oikealta puolelta eteen niin, että tsuka osoittaa oikealle ja leikkaava terä on ulospäin. Terän puoliväli on suoraan istujan edessä, kärki hieman lähempänä kuin tsuka (kärkeä voi siirtää lähemmäs vasenta polvea, jos rivistössä on tilahtautta). Terän ja oikean polven välissä on kyynärvarren verran tilaa. Komennolla **Tô rei** suoritetaan hieman syvempänä sama kumarrus kuin opettajalle. Silmien suuntaus säilyy samana koko kumarruksen ajan, eli katse siirtyy pään liikkeen mukana (ei takerru miekkaan).



4) Suoristautumisen jälkeen miekka siirretään vyölle (sisään keskeltä, tsuka oikealla). Huom! Tsuka ei saa nousta olkapäätä korkeammalle tai kolahtaa vieressä istuvan otsaan.

B) Pystykumarrukset

Pystyharjoituksissa aloitus- ja lopetuskumarrukset tehdään seisten, edelleen dōjō-kapteenin komennosta. Polviongelmaiset voivat suorittaa kumarrukset pystystä myös muiden kumartaessa seizasta.

1) **Shinzen-kumarrusta** (shinzen ni rei) varten miekka siirretään – kuten seiza-kumarruksia aloitettaessa – oikeaan käteen kärki eteenpäin ja leikkaava terä alaspäin ja kumarretaan komennosta kuten edellä seiza-ohjeissa.

2) **Sensei-kumarrus** (sensei ni rei): miekka siirretään vasempaan käteen kärki taaksepäin, leikkaava terä ylöspäin. Miekka riippuu vasemmassa kädessä rennosti alas (kärki lähellä lattiaa), ote läheltä koiguchia, peukalo tsuballa. Miekka tuodaan vatsan eteen ja oikea käsi asetetaan suojuslevyn (tsuban) päälle kahva peukalon hankaan (peukalo kahvan yläpuolelle ja muut sormet levynä sen alapuolella kuin kättä kättelyyn ojennettaessa). Huom! opettaja kumartaa oppilaille kädet sivuilla, joten hänen esimerkkiään ei tässä seurata.



3) **Miekkakumarrus** (tô rei) suoritetaan kumartamalla silmien korkeudelle vaaka-asentoon (kahva oikealla, leikkaava terä ylöspäin) nostetulle miekan terälle. Miekkaa kannatellaan alapuolelta, vasen käsi kojirilla, oikea sayan suulla peukalo tsuballa. Miekkakumarruksen jälkeen miekka työnnetään vyöhön keskeltä (ei sivulta).

Huom.! Mistään kumarruksesta, olivatpa ne polvi- tai pystykumarruksia, ei nousta ennen opettajaa.

Harjoituksen lopetus

Harjoituksen lopuksi suoritetaan rivistössä komennosta samat kumarrukset kuin alussa, mutta vastakkaisessa järjestyksessä: Tô rei, Sensei ni rei, Shinzen ni rei, ja näihin lisätään lopuksi kiitos (arigatō gozaimasu/mashita).

Myöhästyminen harjoituksesta ja ennenaikainen poistuminen

Periaatteessa harjoituksiin pitää tulla ajoissa ja niistä lähdetään vasta harjoituksen päätyttyä. Jos harjoittelija kuitenkin jostain syystä myöhästyy, hän kumartaa ensin normaaliin tapaan sisään tullessaan salin ovella ja sijoittaa tavaransa niille varattuun paikkaan. Tatami-salissa kumarretaan vielä matolle astuttaessa.

Harjoitustilan reunalla suoritetaan ensin seisten shinzen-kumarrus oma-aloitteisesti ja laskeudutaan sitten seizaan odottamaan opettajan lupaa liittyä muiden harjoittelijoiden joukkoon. Miekka on tällöin lattialla/tatamilla harjoittelijan oikealla puolella. Kun opettaja on antanut luvan (käsimerkki, nyökkäys), harjoittelija suorittaa sensei- ja miekka-kumarrukset (tô rei), siirtää miekan vyölle ja siirtyy omalle harjoituspaikalleen muiden harjoittelijoiden takaa kulkien.

Takada-sensein leireillä pitäisi ehdottomasti olla paikalla ennen harjoituksen alkua. Jos kuitenkin pakottavasta syystä joutuu tulemaan myöhässä, tehdään kaikki kumarrukset ovella heti sisään astumisen jälkeen ja siirrytään mahdollisimman vähän huomiota herättäen avoimeen harjoituspaikkaan omantasoisten joukkoon.

Ennenaikaiseen poistumiseen pyydetään opettajalta lupa ennen harjoituksen alkua: sovitaan joko tietystä kellonajasta, jolloin poistuminen voi tapahtua automaattisesti sovittuun aikaan, tai pyydetään vielä erillinen lupa harjoituksen aikana. Liikkuminen tapahtuu jälleen muiden harjoittelijoiden takaa. Kumarrukset ovella tai maton reunalla suoritetaan päinvastaisessa järjestyksessä kuin alussa: ensin seizassa kumarrukset miekalle ja opettajalle, sitten seisten kumarrus keskustaan. Ovella kumarretaan vielä seisten dōjōlle.

1.2 Kumarruskäytäntö Takada-senseiden leirillä harjoituksien alussa ja lopussa

Senseiden tullessa sisään lähimmät oppilaat kumartavat heidän kulkiessaan ohi (muut seisovat rivissä shinzen-seinää kohti kääntyneinä). Lopussa kaikki odottavat Senseit poistumista ja kumartavat seizassa heidän lähtiessään.

1.3 Yhteenveto aloitus- ja lopetuskumarruksista

A) Aloitus

Rivi järjestyy vanhimmasta nuorimpaan harjoittelijaan. Käskyt antaa vanhin harjoittelija.

"Vanhin" harjoittelija = korkein vyöarvo rivissä.

"Nuorin" = alimman vyöarvon omaava rivissä.

Samanarvoisten kesken järjestys määräytyy vyöarvon suoritusajan perusteella, ja jos samanaikaisesti graduoineitakin tai kokonaan ilman arvoa olevia on useita, järjestys määräytyy fyysisen iän perusteella.

Shinzen ni rei Kumarrus keskustaan päin pystyasennosta, tupessa oleva miekka oikeassa kädessä (kahva taaksepäin ja kaareva puoli alaspäin). Leireillä kumarretaan suoraan eteenpäin.

Sensei ni rei Kumarrus opettajalle: laskeudutaan polvi-istuntaan, siirretään miekka oikealle puolelle (kahva eteenpäin ja kaareva puoli ulospäin) ja kumarretaan opettajalle. Polviongelmaiset voivat kumartaa pystystä (kst. ohje edellisessä osiossa).

Tō rei Kumarrus miekalle: siirretään miekka eteen lattialle (kahva oikealle, kaareva puoli ulospäin, terän puoliväli suoraan edessä) ja kumarretaan miekalle (= terälle). Polviongelmaiset tekevät tämän pystystä.

Miekka siirretään vyöhön polviasennossa ja nousee ylös tai aloitetaan harjoittelu suoraan polviasennosta.

B) Lopetus

Rivimuodostelma. Kumarrukset päinvastaisessa järjestyksessä kuin aloituksessa:

Tō rei Miekkakumarrus: Laskeudutaan polville, siirretään tupessa oleva miekka eteen lattialle (kahva oikealle ja kaareva puoli ulospäin) ja kumarretaan miekalle (= miekan terälle). Polviongelmaiset: pystykumarrus (kts. alla).

Sensei ni rei Kumarrus opettajalle: polvi-istunnassa miekka siirretään oikealle puolelle (kahva eteenpäin ja kaareva puoli ulospäin) ja kumarretaan opettajalle. Polviongelmaiset: pystykumarrus.

Shinzen ni rei Nousee ylös ja kumarretaan keskustaan päin, miekka oikeassa kädessä (kahva taaksepäin ja kaareva puoli alaspäin).

Arigatō gozaimasu/ gozaimashita Kiitos opettajalle, miekka vatsan edessä vasemmassa kädessä, oikea käsi levynä tsuban päällä. Huom! Opettaja pitää vastakumarruksessaan kätensä sivuilla, joten häntä ei tässä kumarruksessa pidä jäljitellä

C) Pystyharjoituksissa aloitus- ja lopetuskumarrukset tehdään seisten, edelleen dōjō-kapteenin komentoista. Näin menettelevät polviongelmaiset myös polvikumarrusten yhteydessä.

Shinzen ni rei Sama kuin edellä.

Sensei ni rei Miekka vasemmassa kädessä kärki takana alhaalla, leikkaava terä ylöspäin. Kumarruksessa miekka on vatsan edessä, kärki edelleen alhaalla, kummatkin kädet tsuballa. Opettaja kumartaa kädet sivuilla.

Tō rei Kumarrus silmien korkeudella edessä olevalle miekalle (= miekan terälle): tsuka oikealla. Miekkaa kannatellaan alapuolelta: oikea käsi tsuballa, vasen kojirilla.

Kumarrusten jälkeen Miekka pistetään vyöhön keskeltä (ei sivulta).

Loppukumarrukset päinvastaisessa järjestyksessä.

D) Myöhästyminen

Normaaliharjoitus

1. Salikumarrus ovella
2. Shinzen-kumarrus harjoitustilan reunalla
3. Odotetaan opettajan lupaa liittyä harjoittelijoiden joukkoon
4. Sensei- ja to-rei odotuspaikalla.
5. Siirtyminen omalle harjoituspaikalle oikeaan tasoryhmään

Sensein leiri

1. Salikumarrus ovella
2. Muut kumarrukset harjoitustilan reunalla huomiota herättämättä, ilman eri komentoa
3. Siirtyminen omaan tasoryhmään huomiota herättämättä, ilman eri komentoa.

1.4 Yûshingijuku Takada Dôjolla Yokohamassa noudatettava etiketti

Kohteliaisuusohjeet

Tultaessa sisään huoneeseen

kumarretaan dôjon ovella Shinzenille: koska harjoitukset tehdään Shinzenin edessä, tästä sekä dôjo-harjoitusmahdollisuudesta osoitetaan kiitollisuutta (onegaishimasu).

Kun Sensei on jo huoneessa

häntä tervehditään kumartaen tilanteesta riippuen joko pystystä (立礼ritsurei) tai seizasta (座礼 zarei). Myös muita salissa olevia oppilaita tervehditään.

Sensein vastaanotto

Kun Sensein auto tulee pihaan, avataan portti ja auton ovi sekä tervehditään. Otetaan Sensein tavarat ja saatetaan Sensei dôjolle. Jos mahdollista, järjestetään Sensein jalkineet ovella oikein päin. Katanabukuro (miekkapussi) asetetaan Sensein istumapaikan lähelle. Kumarruksen jälkeen poistutaan.

Kun Sensei kutsuu

sanotaan selkeästi "hai" ja lähestytään Senseitä nopeasti. Kumarretaan seiza-asennossa ja kuunnellaan Sensein ohjeet. Koskaan ei kuunnella seisten mitä Sensei sanoo (siis dôjolla – muualla riippuu paikasta ja tilaisuudesta, mutta tämä on perussääntö)

Sensein opetusta seurattaessa

istutaan heti seizaan ja kuunnellaan Sensein ohjeita tarkkaavaisesti. Tarvittaessa vastataan. Kun sensei selittää, pitää olla tarkkaavainen. Selityksen loputtua voi esittää kysymyksiä. Lopussa kiitoksen osoituksena kumarrus. Taitô-tilanteessa (miekan ollessa vyössä) vasen käsi on tsuballa ja vain oikea käsi asetetaan polven eteen ja kumarretaan.

Kun Sensei antaa neuvoja muille, katsotaan ja kuunnellaan seiza-asennossa.

Huoneesta ulosmeno

Kun Sensei on valmis lähtemään harjoituksista, kokoonnutaan salin uloskäynnille ja kiitetään senseitä joko zareilla tai ritsureilla. Jonkun olisi tällöin jo pitänyt asettaa sensein jalkineet valmiiksi oikeaan suuntaan poistumista varten. Joku ottaa Sensein tavarat kantaakseen, ja hänet ohjataan autolle saattaen hänet turvallisesti portin ulkopuolelle asti. Lopuksi hänet hyvästellään toivottaen sayônara. Ennen Senseitä ei koskaan lähdetä ulos salista. Kun tätä ei voida noudattaa, ilmoitetaan asiasta Senseille pyytäen anteeksi epäkohteliaista käytöstä (shitsurei shimasu).

Vaatteiden vaihdosta on eri näkemyksiä. Ne joko vaihdetaan nopeasti tai vaihdetaan rauhassa Sensein saattelun jälkeen (miettikää itse asiaa.) [Pasi Hellstén: dôjolla on yleensä poistuttava nopeasti, joten vaatteiden vaihto ennen Sensein lähtöä - jos mahdollista - voi olla viisainta].

Enkai- ja jikikai- juhlatilaisuuksissa (party & after party)

Senseitä pyydetään istumaan päävieraan paikalle. Syömistä ei saa aloittaa ennenkuin Sensei on lausunut "Itadakimasu" ja aloittanut ruokailun. Senseille kaadetaan juomaa (hän ei itse kaada itselleen).

Oppilaitten kohteliaisuus

Harjoituksissa (keiko) tai vastaavissa tilanteissa rivinmuodostus on budô-arvon (階級 kaikyûn) mukainen. Meidän tapauksessamme järjestäydytään ensisijaisesti Ryûgin dan-arvojen mukaisesti. Seuraavaksi tulevat Kyôkain danit, ja sitten liittymisvuoden mukaisesti (yleensä kyûarvoiset arvojärjestyksessä ja mukyût Yûshingijukuun liittymisjärjestyksessä). [Pasi Hellstén: Tästä ei huolta meidän kannaltamme, sillä joku järjestää meidät joka tapauksessa rivistöön. Erikoisharjoituksissa asettaudumme normaalisti Ryûgi-dan-kyû järjestykseen.]

Jokainen meistä on täysi-ikäinen ja ammatissa tms., joten kaikkien oletetaan olevan riittävän kypsiä aikuisia. Dôjossa etiketti on ylitse kaiken. Tervehtiminen on tärkeää. Pitää harjoitella miellyttävällä tavalla. Kunnioitetaan toista ihmistä eikä häiritä muiden harjoittelua. Yksityistä puhetta pitäisi välttää. Sensein läsnäollessa toisia ei opeteta ilman lupaa.

(teksti: Toriyama Katsuyoshi -sensei)

kommentit: Pasi Hellstén)

1.5 Harjoittelu

Liikkuminen salissa ja harjoittelupaikan valinta

Kun miekka ei ole vyössä vaan liikutaan salissa miekka kädessä, se on oikeassa kädessä kärki edessä alhaalla ja leikkaava terä ylöspäin samaan tapaan kuin shinzen-kumarruksessa.

Kun harjoittelu tapahtuu useammassa rivissä, tulee harjoituspaikka valita siten, ettei suoraan edessä ole toista harjoittelijaa. Myös takanaolijat pitää huomioida: oma harjoittelupaikka valitaan siten, että takarivistöjen sijoittuminen ei vaikeudu. "Seilailua" salissa pitää pyrkiä välttämään: jos sinä vaihtelet harjoituspaikkaasi täydessä salissa, syntyy ketjureaktio: myös ympäristösi joutuu mukautumaan siihen.

Seinän ja harjoittelijoiden väliin on jätettävä niin paljon tilaa, että siellä on mahdollista kulkea (harjoitussalissa liikuttaessa ei saa kulkea opettajan ja muiden harjoittelijoiden välistä). Omalta harjoituspaikalta ei saa poistua ilman opettajan lupaa; siirtyminen tapahtuu yleensä aina rivistön takaa.

Yhteis- ja omatahtinen harjoittelu

Yhteissuorituksen aikana harjoittelijoiden tulee seurata täsmällisesti sensein (opettajan) tai motodachin edessä tekemää mallisuoritusta.

Motodachi on esiharjoittelija, jonka sensei on mahdollisesti asettanut toimimaan harjoittelijoiden edessä mallina perusharjoittelun tai tekniikkasarjan ajan. Harjoittelijoiden tulee tällöin seurata häntä katseellaan ja pyrkiä tekemään tekniikka samanaikaisesti noudattaen hänen malliaan ja rytmιάän. Motodachin tehtävänä on esittää pyydetty sarja ikäänkuin verryttelyksi läsnäolevien harjoittelijoiden tason mukaisesti puuttumatta kuitenkaan sensein vastuulla olevaan tekniikan opetukseen. Motodachi voi kuitenkin tarvittaessa korjata harjoittelijoiden ryhmittymistä harjoituksen turvallisuuden varmistamiseksi.

Omatahtisessa harjoittelussa noudatetaan sensein ohjeita. Annetun tekniikan harjoittelussa omaan tahtiin aika käytetään harjoitteluun, ei muiden seuraamiseen eikä keskusteluun. Jos sensei antaa vapaaharjoitteluluvan, improvisointi hänen ohjeidensa rajoissa on sallittu.

Opetuksen seuraaminen

Jollei sensei nimenomaan muuta kehota tekemään, opetusta seurataan seisassa. Ei ole sopivaa, että oppilas seisoo sensein ollessa polviasennossa, joten on parasta olla seisassa aina sensein näyttäessä tekniikkaa – varsinkin silloin, kun saadaan henkilökohtaista ohjausta.

Jos polvet eivät kestä pitkäaikaista seisassa istumista, voi kotimaisilla leireillä pitkän selostuksen aikana jossain vaiheessa siirtyä huomaamattomasti räätälinasentoon. Puolipolviasento on myös mahdollinen, jos polvet eivät lainkaan kestä seiza.



Takada-sensein leireillä opetusta seurataan seisassa. Polvien ongelmoidessa – jos polvet eivät kestä seisassa istumista – on lupa olla myös selkä suorana korkeassa polviasennossa (polveen nojaaminen ei ole soveliaa).

Japanilaisen sensein leireillä voi salin reunalla omaa harjoitusvuoroa odoteltaessa (leireillä harjoitellaan yleensä kahdessa vuorossa suuren harjoittelijamäärän takia) myös seistä, jos polvet ovat sellaisessa kunnossa, että ne eivät kestä seiza, puolipolviaseisontaa tai räätälinasentoa.

Juhlatilaisuuksissa (esim. graduointia seurattessaan) katsomossa olevat harjoittelijat istuvat tuoleillaan ryhdikkäinä jalat rinnakkain (ei siis polvet tai nilkat ristissä). Sama koskee tietysti myös itse graduointiin osallistuvia heidän istuessaan penkeillä ennen koesuoritusta ja sen jälkeen.



Tilankäyttö

Tilaa pitää käyttää järkevästi: tekniikkaa tulee tehdä käytettävissä olevan tilan puitteissa ennakoiden myös muiden harjoittelijoiden meneillään olevan katan sanelemat liikkeet.

Periaatteessa omalta harjoittelupaikalta ei saa liikkua harjoituksen aikana, mutta vahinkojen välttämiseksi ja opetuksen sujuvoittamiseksi harjoittelun aikana tulee kuitenkin seurata huomaamattomasti tapahtumia ympärillä ja tarpeen vaatiessa säätää hieman oma harjoittelupaikkaa. Kun esim. vieressä olevaa harjoittelijaa ohjataan, on opettajalle annettava tilaa näyttää korjattava asia. Tällöin on joko lopetettava oma harjoittelu ja seurattava opetusta, tai harjoiteltava niin, ettei opetus häiriinny.

Muuta

Harjoitusten aikana salissa ei saa syödä tai juoda, tauoilla kylläkin.

2. ASEEN KÄSITTELY

Miekka oli samurain sielu: sitä tulee siis käsitellä kunnioittaen. Ulkona liikuttaessa ase (tämä pätee kaikenlaisiin harjoitusaseisiin) tulee olla suojattuna (kangaspussi, miekkakotelo tai pitkänomainen kapea varustekassi on sopiva tähän tarkoitukseen).



Dōjōlla asetta ei saa jättää lojumaan mihin sattuu, vaan se tulee sijoittaa seinän viereen terä seinään päin ja tsuka oikealle.

Aseen (oman tai jonkun muun) yli ei saa kumartua tai kurottaa, vielä vähemmän astua, vaan se on kierrettävä. Oma ase on myös huomattava laittaa niin ettei sen yli ole tarpeen kumarrella tai astella.

Toisen aseeseen ei saa koskea ilman lupaa, eikä sayaa (miekan tuppea) saa päästää kolahtamaan toisen sayaa vasten (muinoin tällainen kolistelu - tahallinen tai tahaton - oli haaste kaksintaisteluun).

Jos miekka on jostain syystä ollut pantuna syrjään salin reunalle (esim. alkuverryttelyn ajaksi), sitä ei pidä poimia ylös vyötäröstä kumartuen, vaan se nostetaan selkä suorana puolipolviasennossa toinen polvi lattiassa.

Miekka öljytään, sageo sidotaan ja miekan muut huoltotoimet tehdään aina seizassa.

Miekan ojentaminen toiselle

Toisen miekkaan ei siis saa koskea ilman lupaa. Kun miekka ojennetaan toiselle, on selvää, että ko. henkilö on katsottu tämän luottamuksen/kunnianosoituksen arvoiseksi, joten kohteliaisuussyistä miekan vastaanottaminen tehdään hänelle mahdollisimman helpoksi.

a) Kun toiselle annetaan **tupessa oleva miekka**, se ojennetaan hänelle vaaka-asennossa leikkaava terä itseä kohti, tsuka ojentajan vasemmalla puolella (jolloin vastaanottajan on helppo tarttua siihen).

b) Kun halutaan antaa oma miekka toiselle tarkastelua varten, toimitaan seuraavasti:

- vedetään miekka tuesta
- pidellään sitä pystyasennossa kissaki ylöspäin ja leikkaava terä itseä kohti
- ojennetaan se vastaanottajalle vasemmalla kädellä tsukan päästä pidellen (jolloin vastaanottaja pystyy tarttumaan kahvaan oikealla kädellään tsuban alta).

Palautus miekan omistajalle tapahtuu samalla tavalla.

3. ASUSTEET

3.1 Harjoitusasu

Harjoittelussa käytetään **alusasuna iai-gi**:tä (harjoittelutakki tai kimono sekä hakama). Gi-sanaa ei japanin kielessä tavata käyttää yksinään vaan yhdyssanan osana, kuten iai-gi tai keiko-gi. Keikogi on (alus)puku, joka koostuu takista ja housuista. Keikogi voi olla mikä tahansa budoon (iaido, karate, judo jne.) tarkoitettu peruspuku, jossa ei ole tekstejä, mutta varsinainen iaidotakki ulottuu vähintään reiden puoleenväliin (tällöin housut eivät näy hakaman halkiosta). Gi:n väri voi olla valkoinen tai musta; myös muut tummat sävyt, kuten tummansininen, käyvät. Perusharjoittelua aloittavat ovat poikkeus: he voivat muutaman kerran käyttää verryttelypukua.



Harjoitustakin hihojen pitäisi olla niin pitkät, että kyynärpäät pysyvät peitossa. Toisaalta miekan tsuka saattaa sotkeutua ranteisiin saakka ulottuviin hihoihin, joten noin kyynärvarren puoliväliin tai vähän pidemmälle ulottuvat hihat ovat sopivanmittaiset.

Naiset käyttävät keikogin alla valkoista aluskimonoa tai T-paitaa. Miehet sen sijaan eivät saa käyttää T-paitaa; aluskimonon käyttö on sallittua.

Keikogin housujen lahkeet eivät saa näkyä hakaman alta: ne tulee joko kääntää pois näkyvistä tai mieluummin lyhentää sopivan mittaisiksi. Periaatteessa hakaman alla voi olla vaikka pinkit spandex-trikoot, jos ne eivät näy.

Hakaman väri voi olla mikä tahansa tumma sävy (tavallisesti musta) tai valkoinen. Ennen voimakkaanvärisen tai kuosillisen hakaman hankkimista kannattaa kysyä neuvoa opettajalta, jos sitä haluaa käyttää harjoituksissa. Hakama on oikean mittainen, jos se ulottuu nilkassa ulkokehäksen alareunaan. Raidalliset hakamat kuuluvat juhlatilaisuuksiin, eikä niitä käytetä normaaliharjoituksissa.

Tabien eli varvassukkien/tossujen käyttö harjoitusasun kanssa on sallittua mutta ei pakollista.

Takada-sensein leireillä ylempien danien kuitenkin pitää käyttää tabeja. Päälystabiin sisällä voi käyttää esim. kylmällä salilla vielä tabisukkia lämmittämässä jalkoja ja pehmentämässä askellusta.

Dōjolla tulee kaikkina aikoina esiintyä asianmukaisesti pukeutuneena. Jos hakama riisutaan salissa laskostamista varten, päällä tulee olla iai-gi. Japanilaisten senseiden läsnäollessa oppilaat eivät saa riisua hakamaansa, vaan joko odotetaan sensein poistumista salista tai hakama riisutaan pukuhuoneessa.

3.2 Jalkineet

Kengät jätetään joko pukuhuoneeseen tai kenkätelineeseen, jos dōjolla on ulkokenkiä varten oven suussa oma teline. Jaloissa tulee olla **zōrit** (japanilaiset sandaalit) tai muut sopivat jalkineet siirryttäessä pukuhuoneesta harjoituspaikalle, jotta lika ja roskat eivät kantaudu jaloissa harjoitustilaan. Jos harjoittelu tapahtuu kovalla alustalla, jätetään sandaalit salin oven ulkopuolelle seinustalle riviin (ei siis oviaukon eteen tai heti sen viereen, missä on sensein Zōrien paikka).

Jos harjoittelu tapahtuu tatamilla, astutaan sandaaleista tatamille ja kumarretaan pystystä. Vasta tämän jälkeen käännetään kääntämään sandaalit lattialle tatamin reunalle varpaat ulospäin, jotta poistuminen voi tapahtua nopeasti. Jos salilla on erityiset hyllyköt sandaaleita varten, sijoitetaan jalkineet niihin. Hygieniasyistä tatamisaleilla jalat tulee pestä aina ennen harjoitusta, ellei sitten mieluummin pese tatamia harjoituksen jälkeen.

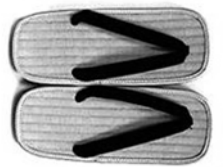
3.3 Koristeet

Kellot, korut ja muut vastaavat tulee ottaa pois harjoituksen ajaksi. **Tatuointeja** voi harjoittelijoilla toki olla täällä meillä, mutta on muistettava, että japanilaiset vierastavat niitä, joten harjoittelu sikäläisillä saleilla voi vaikeutua varsinkin, jos kuviot ovat näkyviä. Takada-sensein dōjolla tatuointeja ei hyväksytty, joten 6 danin graduointiin joskus aikovien on syytä ottaa tämä huomioon tatuointien ottamista harkitessaan.

3.4 Juhla-asu

Juhla-asua (kuvassa) käytetään dan-graduoinneissa ja näytöksissä. Siihen kuuluu Yūshingijuku Takada Dōjōn monilla (vaakunalla) varustettu kimonotakki (ns. **montsuki-takki**), valkoinen **shitagi** (alustakki) ja joko tumma (yleensä musta tai harmaa) tai pystyraitainen hakama. Suositeltava juhla-asun väri on musta. Montsuki-takin käyttö on meillä suositeltavaa jo 1 kyū graduoinnissa ja pakollista dan-graduoinneissa. Juhla-asun kanssa käytetään valkoisia **tabeja**. – Kyū-graduointiasu on normaali siisti harjoitusasu, ja tabit ovat valinnaiset.

Ylemmillä daneilla juhla-asuun kuuluu lisäksi juhlatakki, **haori**, varustettuna valkoisella tupsullisella nyöriyksellä, **haorihimolla**. Wikipedia: "**Haori** on kuin lyhyt kimono. Joskus sen sivuissa voi olla levantävät kiilat. Haoreja on eri tilaisuuksiin: $\frac{3}{4}$ pitkä haori on muodollisempi kuin lyhyt eli puolipitkä." Meillä haorissa tulee olla Yūshingijuku Takada Dōjōn mon tai joku muu mon, jos kyseessä on antiikkitakki. Senseimme välityksellä meille toimitetut takit ovat olleet tuota lyhyttä muotoa ja talviversiota (eli kangas on paksumpaa kuin kesätakissa).



IV HISTORIAA

1. IAIN SYNTY

HAYASHIZAKI JINSUKE MINAMOTO NO SHIGENOBU

林崎 甚助 源 の 重信

(1546-1621?)

laidona nykyisin tunnetun miekkataidon perustajana/elvyttäjänä (**chūkō-no-so**) pidetty Hayashizaki Jinsuke Minamoto no Shigenobu oli samurai, joka eli n. 450 vuotta sitten. Hän syntyi Sagamissa (nyk. Kanagawa-ken eli Kanagawan lääni) v. 1546, mutta eli sittemmin Yamagatan läänissä sijaitsevan Murayaman kaupungin Tateoka-nimisessä osassa (osoite Japaniksi **Tateoka, Murayama-shi, Yamagata-ken**). Hayashizakin kuolinvuodesta ei ole täsmällistä tietoa, mutta sen arvellaan olleen 1621.

Tarinan mukaan Hayashizaki vietti 100 päivää rukoillen shintolaisessa temppelissä nimeltä Hayashi Myojin 林明神, missä saamansa jumalaisen näyn perusteella hän kehitti **battō-tekniikat**. Tätä ennen näitä tekniikoita ei oltu harjoiteltu järjestelmällisesti.

Hayshizaki erikoistui näihin kehittämiinsä miekkatekniikoihin systematisoiden lajin koulukunnaksi, jonka oletetaan olleen **ensimmäinen puhdas iai-koulukunta**. Hayashizaki kutsui sitä nimellä **Shimmei Musō Ryū**, mutta hänen oppilaansa nimesivät sen myöhemmin **Shin Musō Hayashizaki ryū**ksi.



Hayashizaki Jinsuke
Minamoto no Shigenobu



Hayashizakin syntymäalue Sagami (Kanagawa-ken)



Hayashizakin elinalue Yamagata-ken



Murayamassa sijaitsee edelleen Hayashizakille omistettu pyhäkkö
Hayashizaki-iai-Jinja 林崎明神).

2. MUSÔ SHINDEN RYÛ (夢想神傳流)

2.1 JAPANI

NAKAYAMA HAKUDÔ (中山 博道) -SENSEI (1872-1958)

Nakayama Hakudô (Hiromichi) oli aikansa kuuluisimpia miekkailun opettajia. Hänellä oli hanshin arvot iaidôssa, kendôssa ja jôdôssa. Juuri hän ryhtyi viime vuosisadalla käyttämään miekan vetämisen taidosta nimeä iaidô.

Hakudô syntyi 1872-2-11 (Meiji 5) Honshûn saaren pohjoisreunalla sijaitsevan Ishikawa-kenin (Ishikawan läänin) Kanazawassa Japaninmeren rannalla. Hän siirtyi myöhemmin Tokioon liittyen Negishi Shingoron Yushinkan-dôjôon, ja hänestä tuli Shindô Munen ryû -kenjutsun päämies.

Myöhemmin Hakudô ryhtyi opiskelemaan Tosan alueella harjoitetun Tosa Eishin ryun Shimomura-ha, Tanimura-ha ja Goto-ha (Shimomura-ha) -tyylisuuntia kehittäen niiden perusteella oman tyylisuuntansa Musô Shinden ryûn.



Nakayama Hakudô -sensei

Tosa Eishin ryûssa Hakudôsta tuli Goto-ha (Shimomura-ha) -linjan 18. päämies Hayashizaki Jinsuke Shigenobusta laskien (Hakudôn jatkamassa linjassa ei käytetä sôke-arvonimeä, jota ei ole käytetty missään Tosa Eishin ryûn haarassa. Vasta Ôe Masamichin jälkeen rinnakkaiskoulukuntamme Musô Jikiden Eishin ryûn harjoittelijat päättivät ottaa käyttöön sôke- nimityksen, koska koulukunnan sisällä alkoi esiintyä hajaannusta).

Nakayama Hakudô kuoli 1958-12-14.

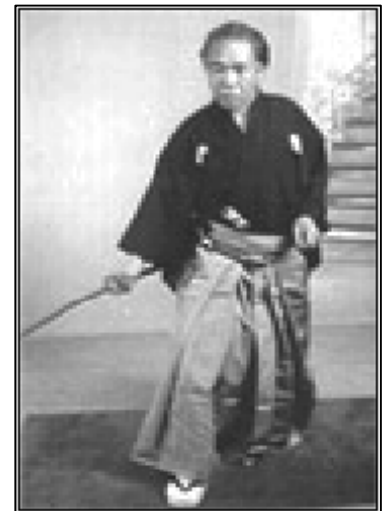
MATSUO KENPU -SENSEI (松尾 剣風) (1903-1985)

Matsuo Kenpu (Hiroshi) syntyi 1903-05-10 (Meiji 36) Kyûshûlla Koreansalmen rannalla sijaitsevassa Fukuoka-kenissä (eli Fukuokan läänissä). Hän muutti Taishô-kaudella Tokioon asuen loppuelämänsä Yokohamassa. Hän liittyi Nakayama Hakudôn päädôjôon (Yûshinkan Honbu) vuonna 1932 (Showa 7) oppien Musô Shinden ryûn Nakayama-senseiltä.

Matsuo-sensei sai Nakayama-senseiltä 9 danin arvon iaidossa v. 1953. Hänen lopullinen iaidô-arvonsa oli Zen Nihon Iaidô Renmei myöntämä 10 dan. Matsuo-sensei oli mukana perustamassa tätä iaidoliittoa v. 1953.

Iaidon lisäksi Matsuo-sensei harjoitteli myös Bugei Jû Happpania eli 18 samuraitaitoa sekä Kuroda ryû ninjutsua. Hänen sanotaan olleen kiveäkin kovempi ja tiukasti perinteessä pitäytyvä "tyypillinen samurai".

Matsuo-sensei kuoli 82-vuoden ikäisenä 1985-06-17.



Matsuo Kenpu -sensei

TAKADA-SENSEIT

TAKADA GAKUDÔ –SENSEI 高田学道 (1939-)

Olemme vuodesta 1985 lähtien harjoitelleet Takada Gakudô -sensein opettamaa Musô Shinden ryû iaidoa. Takada-sensein oma opettaja oli Matsuo Kenpu -sensei.

Takada Gakudô (Shigeru) (iaidô hanshi 10 dan, Musô Shinden Ryû menkyo-kaiden) syntyi 19.6.1939 (Shôwa 14) Yokohamassa. Hän aloitti budoharjoittelunsa kendolla v. 1952 (Shôwa 27) ollessaan 13-vuotias ja iaidon 15-vuotiaana. V. 1954 hän liittyi Matsuo Kenpu -sensein Dai Nippon Teikoku Shinkenkan Matsuo Dôjôn jäseneksi Yokohamassa.

Musô Shinden ryûn lisäksi Takada-senseillä on menkyo kaiden -diplomit kahdesta muustakin iaidotyylistä: Ono-ha Hôki ryûsta ja Mugai ryûsta. Lisäksi hän on harjoitellut monia muita perinteisiä samuraitaitoja, sellaisia kuin jôjutsu (keppi), sôjutsu (keihäs), nagamakijutsu (peitsi) ym.

Takada-sensei on nykyisin Nippon Iaidô Kyôkain puheenjohtaja, Nippon Iaidô Kyôkain sisällä olevan Musô Shinden ryûn 20. päämies (sei seiden), Ono-ha Hôki ryû iaihyôhôn 2. päämies ja Yûshingijuku Takada Dôjôn juku-chô eli johtaja.

Eläkkeellä oleva Takada-sensei asuu Yokohamassa vaimonsa Rumi-sensein kanssa (ks. alla), ja heillä on kaksi lasta: poika Shigenori (ks. alla) ja tytär Megumi (1. dan iaidô). Sensei opettaa useilla paikallisilla dôjôilla, minkä lisäksi hän vierailee vuosittain Ruotsissa ja Suomessa sekä ajoittain muualla Euroopassa iaidoseminaarien opettajana.



Takada Gakudô-sensei
v. 2013 Turku

TAKADA RUMI -SENSEI 高田ルミ (1946-)

Myös Takada-sensein puoliso *Rumi-sensei* (iaidô hanshi 9 dan) on Musô Shinden ryûn johtohahmoja, joka ensimmäisen kerran vieraili Suomessa v. 2005 Takada-sensein kanssa ohjaamassa seminaarin. Hän on vuodesta 2013 saakka vieraillut Pohjoismaissa yhdessä Takada-sensein kanssa ohjaamassa vuotuisia seminaareja. Ammatiltaan hän on pianonsoiton opettaja.



Takada Rumi -sensei
Helsingissä v. 2005

TAKADA TOKUDÔ -SENSEI 高田茂徳 しげのり (1978-)

Takada- ja Rumi-sensein poika *Tokudô* (Shigenori) on iaido-arvoltaan iaidô renshi 8 dan. Hän on käynyt kerran Pohjoismaissa (v. 2007) avustamassa vuotuisen seminaarin ohjauksessa.

YÛSHINGIJUKU TAKADA DÔJÔ 有心義塾高田道場

Yûshingi Juku Takada Dôjô on Takada-sensein oma Yokohamassa sijaitseva dojo, joka perustettiin alun perin Taigijuku Takada Dôjô -nimisenä v. 1974. Sillä on tällä hetkellä harjoitustoimintaa kahdella yokohamalaisella koululla: Oppaman ja Nakadan yläasteella. Tämän lisäksi Takada-sensei johtaa dojonsa kautta kansainvälistä oman haaransa Musô Shinden ryû -toimintaa Pohjoismaissa ja muualla Euroopassa.

Kaikki Takada-sensein Musô Shinden ryû iaidoa opiskelevat liittyvät tähän dojoon ennen ensimmäistä graduointiaan, eli kaikki hänen oppilaansa ovat Yûshingijuku Takada Dôjôn jäseniä.



Takada Tokudô -sensei
v. 2007 Helsingissä

NIPPON IAIDÔ KYÔKAI 日本居合道協会 [にっぽんいあいどうきょうかい]

Takada-sensein dôjô Yûshingijuku Takada Dôjô kuuluu vuona 2002 perustettuun japanilaiseen iaidojärjestöön nimeltä Nippon Iaidô Kyôkai, ja Takada-sensei on tällä hetkellä tämän järjestön presidentti (kaichô). Ryhtyessään graduoimaan dan-arvoja Takada-sensein alla harjoittelevat Musô Shinden ryû -oppilaat liittyvät jäseniksi tähän järjestöön.

Takada-sensein mukaan Japanissa oli aikoinaan nelisensataa ryûhaa (koulukuntaa), kun niistä tällä hetkellä on jäljellä vain kymmenesosa eli noin 40. Nippon Iaidô Kyôkaissa tällä hetkellä edustettuina olevat ryûhat ovat:

Musô Shinden Ryû
夢想神傳流 [むそうしんでんりゅう]

Toyama Ryû
戸山流 [とやまりゅう]

Musô Jikiden Eishin Ryû
無双直伝英信流
[むそうじきでんえいしんりゅう]

(Yagyû) Shingan Ryû
(柳生) 心眼流 [(やぎゅう) しんがんにゅう]

Tenshin Shôden Katori Shintô Ryû
天真正伝香取神道流
[てんしんしょうでんかとりしんとうりゅう]

(Yagyû) Shinkage Ryû
(柳生) 新陰流 [(やぎゅう) しんかげりゅう]

Tamiya Ryû
田宮流 [たみやりゅう]

Musô Jikiden Eishin Ryû Yamanouchi-ha
無双直伝英信流 山内派
[むそうじきでんえいしんりゅうやまのうちは]

Nakamura Ryû
中村流 [なかむらりゅう]

Shindô Musô Ryû
真道夢想流 [しんどうむそうりゅう]

Nippon Iaidô Kyôkain säännöt eli Kyôkai-kun 協会訓:

"Nippon Iaidô Kyôkai" on organisaatio, joka on perustettu siirtämään Iaidôa oikeassa muodossaan sukupolvelta toiselle. Iaidô on yksi vanhoista budô-lajeista, jotka periytyvät muinaisilta ajoilta. Organisaation tarkoituksena on ohjata nuorisoa, yhdistää ihmisiä, lisätä näiden lajien tunnettuutta, edistää kansainvälisiä yhteyksiä ja siten rakentaa pohjaa tulevaisuudelle.

Kyôkain päämäärät

Oppilaan velvollisuus on

- kunnioittaa annettua opetusta ja olla lojaali sen suhteen, sekä pyrkiä kehon ja mielen harjoittamiseen. Oppilas ei koskaan käyttäydy väkivaltaisesti.
- ymmärtää moraalia ja puolustaa sitä mikä on oikein.
- noudattaa kôhain (nuorempi oppilas) ja senpain (vanhempi oppilas) välistä kohteliaisuutta sekä kunnioittaa toista.
- pyrkiä kehittämään itseään henkisesti.
- käyttäytyä yhteiskunnassa oikeudenmukaisesti.

Nippon Iaidô Kyôkai Yûshingijuku Takada dôjô
Musô Shinden ryû dai 20 sei seiden Takada Gakudô sensei

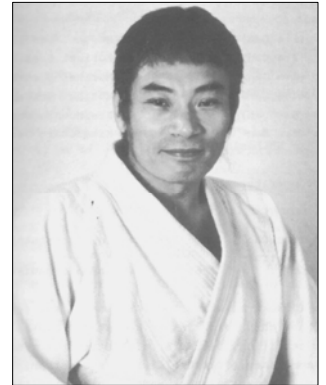
3.2 RUOTSI

ICHIMURA TOSHIKAZU -SENSEI

Ichimura Toshikazu (aikidô 6 dan, iaidô renshi 6 dan), syntyi Tokiossa 1941-12-12. Hän aloitti aikidon harjoittelun v. 1957/1958 Nishio Shôji -sensein (aikidô 8 dan) ohjauksessa Honbu ja Kenshukan dôjôilla. Myöhemmin hän opetti aikidoa Tôyô-yliopistossa.

Eurooppaan hänet lähetettiin ensin Ranskaan v. 1966 ja saman vuoden syksyllä Skandinaviaan aikidon pääopettajaksi. Uppsalasta käsin hän kävi opettamassa aikidoa muualla Ruotsissa, Suomessa, Tanskassa ja Puolassa. Renshin ja 6 danin arvon iaidossa hänelle myönsi Dai Nippon Butokukai, Zen Nihon Iaidô Renmei v. 1969.

Ichimura-sensei oli sitä mieltä, ettei aikidoa voinut oppia kunnolla ilman iaidon tuntemusta, ja niinpä hän opetti asiasta kiinnostuneille miekan käsittelyä sekä normaalin aikido-opetuksen ohessa että aikidoleireillään Ruotsissa ja Suomessa. Näin iaido saapui Suomeen 1970-luvun alussa.



Ichimura Toshikazu –sensei

Opetusohjelmassa oli aluksi useita iaikoulukuntia. Kun Pohjoismaiden kauden loppu alkoi lähestyä (Ichimura-sensei oli palaamassa Japaniin 1980-luvun puolivälin tienoilla), hän halusi panna iaidon asiat kestäväälle pohjalle. Niinpä hän järjesti oman aikidonopettajansa Nishio-sensein välityksellä ruotsalaiselle oppilaalleen Martin Stelanderille tilaisuuden opiskella Musô Shinden ryûta Takada-sensein dôjôlla, ja Martinin palattua Japanista uppsalalaiset ja Suomen iaidoväki siirtyivät harjoittelemaan tätä koulukuntaa v. 1985.

Siirtymää helpotti se, että Ichimura-sensei oli jo aiemmin opettanut oppilailleen Ômori ryûta, joka muodostaa Musô Shinden ryûn perustason. Näin tšekäläinen harjoittelu lähti kitkatta käyntiin, ja sen sinetöi Takada-sensein saapuminen seuraavana vuonna (v. 1986) Ichimura-sensein kutsumana Ruotsiin ohjaamaan Uppsalassa ensimmäisen pohjoismaisen Musô Shinden ryû -leirin. Ichimura-sensei toimi tällä leirillä Takada-sensein avustajana.

Ichimura-sensei opetti aikidoa ja iaidoa Pohjoismaissa aina vuoteen 1986, jolloin hän palasi Japaniin lopettaen samalla budon harjoittelun.

Suomen iaidon alkuunpanijan Ichimura-sensein vaikutuskausi maassamme oli siis 1970-1986.



Ichimura-sensei opettamassa Keishi ryûta Mäkelänrinteen pääsiäisleirillä v. 1981: vasemmalta Ichimura-sensei, Martin Stelander (takarivissä hakamassa) ja Pasi Hellstén; Arto Lauerma (hakamassa) toinen oikealta.

KFUM UPPSALA LAIDOKLUBB -SENSEIT

MARTIN STELANDER

Ichimura Toshikazu -sensein tärkein oppilas Pohjoismaissa oli ruotsalainen **Martin Stelander** (iaidō 5 dan, aikidō 5 dan).

Martin Stelander syntyi Uppsalassa v. 1952. Hän aloitti budouransa aikidolla Ichimura-sensein ohjauksessa ja kävi ensimmäisen kerran Japanissa v. 1985 harjoittelemassa iaidoa Takada-sensein luona (tuolloin kyoshi 7 dan) samalla kun opiskeli aikidoa Nishio Shōjin johdolla (8 dan aikidō, kyoshi 7 dan iaidō). Tällä matkalla Stelander suoritti iaidossa 2 danin arvon (1 danin hän oli suorittanut Kendoliitolle).

Kun Ichimura-sensei palasi Pohjoismaista takaisin Japaniin, iaidon ohjaus Suomessa ja Ruotsissa jäi Martin Stelanderin vastuulle. Ensimmäiset Musō Shinden ryū -leirit Suomessa Takada-sensein ryhdyttyä opettamaan pohjoismaisia iaidon-harjoittelijoita v. 1986 Stelander oli toinen niistä kahdesta, jotka Sensei määräsi vastuuseen Ruotsin opetuksesta*).

Stelander ohjasi Suomessa viikonloppuleirejä säännöllisesti vuosina 1985–1993 vieraillen maassamme muutaman kerran vuodessa.

Takada-sensein organisaatiossa Stelander oli vastuussa myös koko Skandinavian toiminnasta vuoden 1993 loppuun saakka, jolloin hän lopetti budon harjoittelun kokonaan henkilökohtaisista syistä.

Martin Stelanderin seuraaja Ruotsin Musō Shinden ryūn ja Yūshingijuku Takada Dōjōn ulkomaantoimintojen johdossa on Martin Agback.



Martin Stelander
1990-luvun alussa

*) ARNE DAMSTRÖM

Toinen Takada Sensein Ruotsin opetuksesta vastuuseen määräämä henkilö oli **Arne Damström** (tuolloin 1 dan, lopulta 2 dan), joka nykyisin on lopettanut iaidon, mutta jatkaa edelleen jonkin verran aikidon harjoittelua.



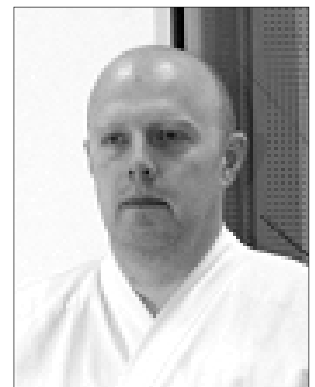
Arne Damström v. 1988

MARTIN AGBACK

Martin Agback (iaidō renshi, 7 dan), syntyi Uppsalassa v. 1966. Hän aloitti budon harjoittelunsa Ichimura-sensein opettamalla iaidolla v. 1984, ja nykyisin hänen harjoitusohjelmassaan ovat iaidon ohella myös kendo ja jodo. Hänen arvonsa näissä ovat nyt kendō 4 dan, jōdō 4 dan. Martin on Takada-sensein ensimmäinen ulkomainen 6 danin saanut oppilas.

Agback peri KFUM Uppsala laidoklubin pääohjaajan manttelin edeltäjältään Martin Stelanderilta virallisesti vuonna 1993, vaikkakin oli ohjannut suurimman osan seuran harjoituksista jo vuonna 1992. Nykyisin Agback toimii edelleen Uppsalan laidoklubin pääohjaajana, minkä lisäksi hän avustaa Norrtäljen laidoklubin ohjauksessa ja vierailee leirien ohjaajana Suomessa, Bulgariassa (Iaido Club Sofia) ja Itävallassa (Wienissä).

Takada-sensein organisaatiossa Agback on Yūshingijuku Takada Dōjōn ulkomaantoimintojen johtaja ja Ruotsin aluevastaava.



Martin Agback kesällä 2008

3.2 SUOMI

ALKUAJAT

laidon ensiesittely Suomessa tapahtui huhtikuussa 1970 järjestetyissä Ichimura Toshikazu -sensein aikido- ja iaidonäytöksissä, ja ensimmäisen tuntuman lajiin suomalaiset saivat jo samana vuonna Ichimura-sensein leirillä Ruotsissa. Säännöllinen harjoittelu ei kuitenkaan alkanut heti, vaan opetusta saatiin lähinnä aikidoleirien yhteydessä, ja yksittäiset harjoittelijat pitivät taitoa yllä itsenäisellä harjoittelulla.

Ichimura-sensei opetti leireillään useita koulukuntia: Ômori ryûta, Musô Shinden ryûn oku iaita, Keishi ryûta, Zen Nippon Kendô Renmein iaidô seiteigataa, tachi uchi no kuraita ja Nishio-sensein kehittämää aiki-tôhôta.

laidoa opettivat muutamalla leirillään myös **Komaki Kazuhiro** -sensei (iaidô 5 dan; kendô 6 dan) Ruotsista ja **Nishio Shôji** -sensei (aikidô shihan 8 dan, iaidô kyôshi 7 dan) Japanista. Lisäksi **Michioka Yoshinori** -sensei (iaidô kyôshi 7 dan; kendô kyôshi 7 dan) ohjasi Turussa Zen Nippon Kendô Renmein iaidô seiteigata -aiheisen viikonloppuleirin v. 1983. Näin pohja, jolle tuleva Musô Shinden ryû perustui, oli saanut varsin kirjavia vaikutteita.



Ichimura Toshikazu v. 1986



Komaki Kazuhiro



Nishio Shôji 1927-2005



Michioka Yoshinori

1970-luvun loppupuolella iaidon harjoittelun aloittivat **Meido-Kanissa** nykyisen Musô Shinden ryûn pioneerit **Pertti Lehvâslaiho, Stig Manderbacka, Jukka Helminen, Arto Lauerma ja Pasi Hellstén**.

Harjoittelu oli aluksi leirien ja satunnaisten ylimääräisten harjoitusten varassa, mutta v. 1981 Lehvâslaiho aloitti Meido-Kanissa vakituisten viikkoharjoitusten ohjaamisen apunaan Helminen, Lauerma ja Hellstén. Lehvâslaiho ohjasi elokuussa 1982 tietävästi Suomen ensimmäisen puhtaan iaidoleirin, jonka Vuosaaren Viikinkien judojaos Judoviikingit järjesti.

Yllä mainituista alkuaikojen harjoittelijoista Manderbacka joutui suhteellisen aikaisessa vaiheessa lopettamaan iaidon polvivamman takia ja Lehvâslaiho, Helminen ja Lauerma ovat sittemmin vetäytyneet iaidosta joko kokonaan lopettaen budon harjoittelun tai keskittyen muihin budolajeihin kuten on tehnyt myös alarivissä oikealla olevassa kuvassa oleva **Petteri Silenius**, joka suoritti Uppsalan ensimmäisessä graduoinnissa 2 danin. Silenius käsialaa ovat mm. käsin kuvitettu moniste Nihon-to (ei enää saatavana) sekä monet alkuaikojen samuraikuvat mainoksissamme ja muissa teksteissä (esim. vieläkin kirjallisessa kokeessa käyttämämme miekan osien nimityspohja).



Stig Manderbacka v. 1981



Pertti Lehvâslaiho v. 1988



Petteri Silenius v. 2005

TAKADA-SENSEIN AIKAKAUSI

Alkuaikoina laidossa ei vuosikausien harjoittelusta huolimatta graduoitu, mikä selittää sen, että vuonna 1986 Takada-sensein ensimmäisellä Japanin ulkopuolella pidetyllä leirillä Uppsalassa suoritettiin runsaasti dan-arvoja:

3 dan Martin Stelander (KFUM Uppsala laidoklubb); 2 dan Jukka Helminen (helsinkiläisseurat Meido-Kan, Hikari & Judoviikingit), Arto Lauerma (Meido-Kan & Hämeenlinnan Judoseura) ja Petteri Silenius (Budokwai, Turku); 1 dan Pasi Hellstén (Meido-Kan & Hikari) sekä Martin Agback ja Arne Damström (KFUM Uppsala laidoklubb).



Vuoden 1986 leiriläiset: edessä senseit Ichimura (vasemmalla) ja Takada takanaan seuraavassa rivissä suomalaiset Arto Lauerma, Jukka Helminen, Pasi Hellstén ja Petteri Silenius. Takarivissä ruotsalaiset: vasemmalta Arne Damström, Raul Karlsson, Martin Agback, Elmer Schöbel, Pauli Märsén ja Martin Stelander. Näistä ainoastaan Martin Agback ja Pasi Hellstén ovat Takada-sensein lisäksi tällä hetkellä mukana Musō Shinden ryū -toiminnassa.

Vuonna 1988 Helsingissä pidetyllä Suomen ensimmäisellä Takada-sensein leirillä daneja tuli lisää: 4 dan Stelander; 3 dan Helminen ja Lauerma; 2 dan Agback, Damström ja Hellstén; 1 dan **Yuji Matsuoi** (Genbu-kai, Helsinki), **Leena Mäkinen** (Meido-Kan & Hikari, Helsinki) ja **Juha Nikkanen** (Budokwai, Turku) sekä ruotsalaiset **Pher Andersson** ja **Mikael Tagai** (KFUM Uppsala laidoklubb). Näistä ainoastaan Agback, Hellstén ja Mäkinen ovat edelleen mukana Musō Shinden ryū -toiminnassa; Helminen ja Matsuoi ovat siirtyneet muuhun budotoimintaan kun taas Lauerma, Nikkanen, Andersson ja Tagai ovat lopettaneet budon harjoittelun.

Takada-sensein leireillä suoritettiin 1990-luvun loppuun asti dan-arvojen lisäksi myös kyū-arvoja. Saatuaan 4 danin arvon toukokuussa vuonna 1988 myös Stelander ryhtyi ottamaan vastaan kyū-tason graduointeja, joten normaalin graduointitoiminnan Suomessa voidaan katsoa alkaneen syksyllä 1988. Pelkästään dan-arvoja Takada-sensei on myöntänyt vuodesta 2000 alkaen, ja kaikki kyū-graduoinnit hoidetaan nykyisin kotimaisin voimin. Kaikki arvot – sekä danit että kyūt – rekisteröidään Japaniin.

Takada-sensein ryhdyttyä huolehtimaan Pohjoismaiden Musō Shinden ryū -harjoittelijoiden ohjauksesta hän määräsi Suomen alueen vastuuhenkilöiksi Jukka Helminen, Arto Lauerma, Pasi Hellsténin ja Petteri Sileniuksen.



Takada-sensei Suomen ja Ruotsin johtoon määräämiensä oppilaiden kanssa 1990-luvun puolivälissä. Vasemmalta Pasi Hellstén, Arto Lauerma ja Sensein oikealla puolella Jukka Helminen ja Martin Agback

SUOMEN YHDISTYSTOIMINTA

SUOMEN IAIDOLIITTO RY

Suomen laidoliitto ry perustettiin 1.11.1986 toimimaan "liikunta- ym. seurojen yhdyssiteenä ja aatteellisena, ohjaavana järjestönä Suomen alueella". Sen perustajajäsenet Budokwai ry (Turku), Budoseura Genbu-kai ry (Helsinki), Hikari ry (Helsinki), Hämeenlinnan Judoseura ry (Hämeenlinna) ja Kuopion Aikidoseura Tenchikan ry (Kuopio) olivat kaikki Musô Shinden ryû -seuroja. Perustajaseuroista Budokwain iaidojaos lopetti sittemmin toimintansa ja iaidonharjoittelijat siirtyivät Turku Aikikaihin, joka sekin liittyi laidoliittoon.

Alkuaikojen jäsenseuroista Genbu-kai on sittemmin vaihtanut tyylisuuntaa, ja iaidotoiminta on loppunut Hämeenlinnan Judoseurassa, Kuopion Aikidoseura Tenchikanissa sekä Tampereen Aikidoseura Nozomissa (nämä seurat keskittyvät tätä nykyä nimiensä mukaisiin budolajeihin).

Nykyisin liiton jäsenmäärä on kaksinkertaistunut alkuperäisestä siitäkin huolimatta, että osa perustajaseuroista on palannut alkuperäisille juurilleen aikidon ja judon pariin. Jäsenmäärän kasvuun vaikutti se, että 1990-luvulla Suomeen alkoi rantautua muitakin miekkakoulukuntia, ja myös niiden edustajia on nykyisin mukana Suomen laidoliitossa.

Liiton puheenjohtajana toimi 1986-2009 Jukka Helminen ja vuodesta 2010 alkaen Vesa Tuukkanen.

SUOMEN MUSÔ SHINDEN RYÛ YHDISTYS RY

V. 1996 katsottiin tarpeelliseksi perustaa oma yhdistys pelkästään Musô Shinden ryû -seurojen yhteistyöjärjestöksi. Suomen Musô Shinden Ryû Yhdistys ry:n perustava kokous oli 6.12.1996, ja sen perustajajäseniä olivat Aikiken ry (Jyväskylä), Hikari ry (Helsinki), Ichiwakai ry (Lappeenranta), Meido-Kan ry (Helsinki) ja Turku Aikikai ry (Turku).

Näistä Aikiken on eronnut yhdistyksestä, mutta uusina liittyneitä ovat Aikidoseura Hokutokai ry (Oulu), Jigotai ry (Jyväskylä) ja Kawaguchi laidoo (Joensuu). Vuoden 2014 lopulla jäsenseuroja oli 8:

<u>Seura</u>	<u>Paikkakunta</u>	<u>Ohjauksesta vastaa</u>	<u>Paikalliset ohjaajat</u>
SMSRY	Suomi	Pasi Hellstén (renshi 7 dan iaidô, 1kyû shinsa-in)	
Aikidoseura Hokutokai ry	Oulu	Mikko Oksa (6. dan iaidô, 1kyû shinsa-in))	Ilpo Konttinen (2 dan iaidô, daikyû shinsa-in)
Hikari ry	Helsinki	Pasi Hellstén (renshi 7 dan iaidô, 1kyû shinsa-in)	Leena Mäkinen (6 dan iaidô, 1kyû shinsa-in)
Ichiwakai ry	Lappeenranta	Juhana Suihkonen (1 dan iaidô)	Mikael Kivelä (6 dan iaidô, 1kyû shinsa-in)
Jigotai ry	Jyväskylä	Mikko Oksa (6. dan iaidô, 1kyû shinsa-in))	(ei MSR-toimintaa tällä hetkellä)
Kawaguchi laidoo	Joensuu	Mikko Oksa (6. dan iaidô, 1kyû shinsa-in)	Ville Pokela (3 dan iaidô, 3kyû shinsa-in)
Meido-Kan ry	Helsinki	Vesa Tuukkanen (6 dan iaidô, 1kyû shinsa-in)	Terttu Rajala (3 dan iaidô, 3kyû shinsa-in)
Tampereen laidoseura ry	Tampere	Mikko Oksa (6. dan iaidô, 1kyû shinsa-in)	Leif Grönberg (6 dan iaidô, 2kyû shinsa-in)
Turku Aikikai ry	Turku	Jari Nevalainen (6 dan iaidô, 1kyû shinsa-in)	Tero Laiho (3 dan iaidô)
			Juho Koivisto (3 dan iaidô)

Yhdistyksen puheenjohtajana toimi Jukka Helminen 1996-1999, Arto Lauerma 2000-2002 ja Pasi Hellstén 2003 eteenpäin.

SUOMEN IADON MERKKIHENKILÖITÄ

SENSEIT

JUKKA HELMINEN (1958-)

Jukka Helminen oli Musô Shinden ryû -aktiiviaikanaan iaidô 6 dan, Musô Shinden ryû iaihyôhō 2 dan, shômokuroku; Keishichô ryû iaidô 3 dan. Hänen muut arvonsa ovat tällä hetkellä Suiô-ryû iai kenpôssa shômokuroku, aikidossa shihan 6 dan, Tauramusôryû kobudossa chûdenmenkyo.

Helminen aloitti budo-uransa Ichimura-sensein ohjaamalla aikidon peruskurssilla Meido-Kanissa Helsingissä v. 1977 ja tutustui iaidoon Pertti Lehvâslaihon ohjaamissa aikido-harjoituksissa keväällä v. 1978. Uppsalassa v. 1986 järjestetyssä ensimmäisessä Musô Shinden ryû -graduoinnissa hän sai suoraan 2 danin, ja hän oli yksi niistä neljästä, jotka Takada-sensei määräsi alun perin vastuuseen iaidon opetuksesta Suomessa.

Helminen toimi Suomen laidoliiton puheenjohtajana vv. 1986-2009 ja Suomen Muso Shinden Ryu Yhdistyksen puheenjohtajana 1996-1999. Tämän lisäksi hän vastasi Suomen Musô Shinden ryû -leirien ohjauksesta 1985-1999. Takada-sensein organisaatiossa hän oli koko Skandinavian osaston johtaja ja samalla Suomen osaston johtaja (Chief - Finland Branch) 1994-2004. Hänellä oli opetusoikeus myös maamme rajojen ulkopuolella.

Nyttemmin Helminen on vetäytynyt syrjään Musô Shinden ryûsta keskittyen lähinnä aikidoon ja Suiô ryû iaikeenpoon. Aikido-, kobudo- ja iaidoleirejä hän ohjaa Suomen lisäksi Baltian maissa ja Venäjällä. Hänellä on shômokuroku Suiôryûssa ja lajin opetusoikeus sekä Suomessa että Suomen ulkopuolella.



Jukka Helminen
1990-luvulla Helsingissä

ARTO LAUERMA (1959-)

Arto Lauerma syntyi Äänekoskella, mutta siirtyi Helsinkiin opiskelemaan (ja sittemmin asumaan) 1970-luvun loppupuoliskolla. Aktiiviaikanaan hänen arvonsa olivat iaidô 5 dan, Musô Shinden Ryû iaihyôhō 2 dan, shômokuroku; Keishichô ryû iaidô 3 dan, aikidô 3 dan.

Lauerma aloitti aikidon harjoittelun Meido-Kanissa v. 1977 ja iaidon opiskelun v. 1978. Vuonna 1986 hän sai samanaikaisesti Jukka Helminen kanssa 2 danin arvon Uppsalassa. Hän oli yksi niistä neljästä suomalaisesta, jotka Takada-sensei alun perin määräsi vastuuseen iaidon opetuksesta Suomessa.

Lauerma toimi Suomen laidoliiton varapuheenjohtajana 1986-2001 sekä Suomen Muso Shinden Ryu Yhdistyksen varapuheenjohtajana 1996-1999 ja puheenjohtajana 2000-2002. Lisäksi hän toimi Suomen Muso Shinden Ryu Yhdistyksen leirien pääohjaajana 2000-2006.

Meido-Kanin iaidon pääohjauksesta hän vastasi 1987-2006.

Arto Lauerma vetäytyi budon harjoittelusta ja lajin vastuutehtävistä vuoden 2006 lopulla.



Arto Lauerma
v. 2006 Helsingissä

PASI HELLSTÉN (1957-)

Pasi Hellstén syntyi Tampereella mutta on asunut Helsingissä lähes koko ikänsä. Hänen tämänhetkiset arvonsa ovat iaidō renshi 7 dan, Musō Shinden Ryū iaihyōhō 3 dan, shō-mokuroku, Shindō Musō ryū jōdō 4 dan, Keishichō ryū iaidō 4 dan, aikidō 2 dan.

Hellstén aloitti aikidon harjoittelun Meido-Kanissa v. 1977 ja iaidon v. 1978. 1 danin arvon hän sai Uppsalassa v. 1986 Musō Shinden ryūn ensimmäisessä graduointitilaisuudessa. Hän oli yksi niistä neljästä, jotka Takada-sensei alun perin määräsi vastuuseen iaidon opetuksesta Suomessa.

Hellstén toimi Suomen laidoliiton sihteerinä 1986-1992, leiripäällikkönä 1993-2006 ja varapuheenjohtajana vuodesta 2002 alkaen, minkä lisäksi hän oli Suomen Muso Shinden Ryu Yhdistyksen varapuheenjohtaja 2000-2002 ja vuodesta 2003 alkaen yhdistyksen puheenjohtaja. Takada-sensein organisaatiossa Hellstén oli Skandinavian osaston johtaja 2005-2008 ja on ollut Suomen aluevastaava (Buchō Suomen Yūshingijuku) vuodesta 2005 lähtien.



Pasi Hellstén
v. 2008 Helsingissä

Suomen Muso Shinden Ryu Yhdistyksen leirien pääohjaajana Hellstén on toiminut vuodesta 2007 alkaen, ja seuratasolla hän on vastannut Hikari ry:n iaidosta tämän toiminnan aloituksesta eli vuodesta 1985 saakka.

Lisäksi Hellstén on ollut Suomen laidoliiton julkaiseman laido-lehden päätoimittaja sen v. 1989 julkaistusta ensimmäisestä numerosta lähtien ja Suomen Muso Shinden Ryu Yhdistyksen Hansha-lehden päätoimittaja 2007-2011. Hänen panoksensa myös tämän käsikirjan toteuttamiseen samoin kuin laajan Musō Shinden ryū -opetusmateriaalin luomiseen on ollut merkittävä.

JARI NEVALAINEN (1973-)

Jari Nevalainen syntyi lisalmessa v. 1972, mutta muutti pian sen jälkeen asumaan Jyväskylään, missä hän aloitti iaidoon tutustumisen Jyväskylässä Campus-don aikidoharjoituksissa 1980-luvun loppupuoliskolla.

Varsinaisen iaidon harjoittelun hän aloitti pari vuotta myöhemmin samassa seurassa vaikuttaneen miekankäytöstä kiinnostuneen Kai Koskisen opastuksella (Koskisen oli iaidoon tutustuttanut Kuopion Aikidoseura Tenchikanissa harjoitellut Toivo Lapinlampi).

Campus-do jäi, kun Koskinen ja Nevalainen perustivat budoseura Aikikenin v. 1993. Nevalainen vastasi muutaman vuoden seuran iaidoharjoituksista, mutta siirtyi sitten vuoden 1995 alussa Turkuun harjoittelemaan Kristoffer Sandelinin ohjauksessa Turku Aikikaissa (Aikikenin iaidosta ryhtyi tuolloin vastaamaan Petri Korpinen).



Jari Nevalainen
v.2013 Turussa

Nykyisin Nevalainen on Turku Aikikain iaidon pääohjaaja.

Nevalaisen tämänhetkiset arvot ovat iaidō 6 dan, Musō Shinden Ryū iaihyōhō 3 dan, shōmokuroku; Keishichō ryū iaidō 3 dan ja Shindō Musō ryū jōdō 2 dan. Tämän lisäksi hän on harjoitellut enemmän tai vähemmän lukuisia muita miekka- ja taistelutaitoja, esim. Toyama ryū, Mugai ryū, Hontai Yoshin ryū iaidō, Aikitōhō, Bujinkan budō taijutsu.

Vuoden 2009 alusta Takada-sensei nimitti Nevalaisen Yūshingijuku Takada Dōjōn ulkomaanorganisaation päälliköksi Martin Agbackille vastaavaksi pääsihteeriksi (Jimukyokuchō 事務局長 [じむきょくちょう]) tehtäväänään hoitaa yhteydet Euroopan ja Japanin välillä.

OSA IV: SANASTOA

1. YLEISSANASTOA

Arigatô gozaimasu	kiitos. Vielä kohteliaampi muoto dômo arigatô gozaimasu . Pelkkä "arigato" = "kiitti" huonohko
Arigatô gozaimashita	kiitos (saadusta - jo loppuun saatetusta esim. opetusjaksosta - menneen ajan muoto)
Dô itashimashite	ole hyvä (vastaus arigatô-kiitokseen)
Gomen nasai/sumimasen	anteeksi (kts. alla môshiwake arimasen)
Enkai	party, päivällinen
Hai	kyllä
Hakama	housuhame
Haori	kimonon (tai montsukitakin) kanssa käytettävä polvipituinen tai puolisääreen ulottuva päällystakki
Hidari/sa	vasen
Himo	nauha
Jikai	"ensi kerta", afterparty, (pienimuotoinen) jälkilaisuus
Kaikyû	luokka, (sosiaalinen) asema
Keitô けいとう 系統	1. järjestelmä, 2. linja; esi-isät; suku/perimyslinja
Konban wa	hyvää iltaa
Konnichiwa	hyvää päivää
Koshi	lonkka
Koshi guruma	"lonkkapyörä" (judotermi), lantion kääntö
Kôtai 交代 [こうたい]	vaihto (esim. urheilussa: ottaa vaihtoon)
Kyôkai きょうかい 協会	yhdistys, järjestö
Migi/yu	oikea
Môshiwake arimasen ni	olen hyvin pahoillani (parempi kuin "gomen nasai" Senseitä puhuteltaessa) ilmaisee komennoissa tekemisen suuntaa (paljon muitakin merkityksiä)
Nihon/Nippon	Japani
Nihonjin	japanilainen
no	ilmaisee mm. genetiiviä (paljon muitakin merkityksiä)
Obi	vyö
Ohayô gozaimasu	hyvää huomenta
Ohayô	ylempiä arvojen hyvän huomenen toivotus tai vastaus hyvän huomenen toivotukseen (muut käyttävät ilmaisua " Ohayô gozaimasu ")
Onegaishimasu	pyydän, olkaa hyvä
Sayônara	näkemiin
Senpai	vanhempi harjoittelija, vanhempi oppilas
Sensei	opettaja
Shitsurei shimasu	anteeksi (että teen näin epäkohteliaasti)
Tabi	japanilainen sukka tai jalkine, jossa isovarvas on erotettu muista varpaista
Wakarimasen	en ymmärrä
Wakarimasu ka?	ymmärrätkö?
Wakarimasu	ymmärrän. Ei käy vastaukseksi Senseille, vaan aina pitää sanoa mieluummin "hai".
Zôri	sandaali

2. LUKUSANAT

Perusluvut	Järjestysluvut
1 ichi	1. ipponme
2 ni	2. nihonme
3 san	3. sanbonme
4 shi/yon	4. yonhonme
4 go	5. gohonme
6 roku	6. ropponme
7 shichi/nana	7. shichihonme/nanahonme
8 hachi	8. happonme
9 ku/kyû	9. kyûhonme
10 jû	10. jupponme
11 jû-ichi	11. jû-ipponme
12 jû-ni	12. jû-nihonme

3. MIEKKASANASTOA

Bôshi	karkaisulinja miekan kärjessä
Fuchi	kahvan väistinlevypäässä oleva rengasmainen hela
Ha	miekan terän karkaistu osa
Habaki	kauluslevy terän ja väistinlevyn välissä
Hamachi	miekan leikkaavan terän ja ruodin välissä oleva pykälä
Hamon	karkaisulinja
Hasaki	leikkaava terä = terän leikkuureuna
Hi	veriura
Itomaki	miekan nauhapunos
Ji	miekan harjanteen/veriuran ja karkaisulinjan väliin jäävä osuus
Kashira	miekan kahvan päässä oleva hela
Katana	japanilainen miekka
Kissaki	miekan viuhkanmuotoinen kärkiosa yokotesta kenseniin
Kensen	miekan varsinainen terävä kärki
Kôgai	piikki, jota käytettiin kampauksen viimeistelyyn, pujotettiin sayassa olevaan taskuun
Koiguchi	tupen suu
Kojiri	tupen pää
Koshinogi	shinogin jatke kärkialueella
Koshirae	miekan "varustus": periaatteessa kaikki miekan varusteet, jotka tekevät terästä kantokelpoisen asean (saya ja tsuka osineen)
Kogatana & kozuka	pieni veitsi, joka pujotettiin sayan taskuun; kozuka on sen koristeellinen kahva.
Kurigata	tupen ulkokyljessä oleva ulkonema, johon sageo kiinnitetään
Mekugi	kahvan kiinnitystappi, bambua
Mekugi ana	kiinnitystapin reikä tsukassa ja nakagossa
Menuki	koristeellinen laatta (yleensä) kahvan punoksen alla
Mitsukado	shinogin, koshinogin ja yokoten kohtauspiste kärkialueella
Monouchi	Kissakista alkava n. 30 cm pituinen miekan terän leikkaava osuus
Mune	miekan hamara
Munemachi	miekan hamaran ja ruodin välissä oleva pykälä
Nakago	miekan terän tsukan sisässä oleva jatke, ruoti
Nakago mei	sepän signeeraus ruodissa
Nakago jiri	ruodin pää
Nagasa	pituus (esim. terän pituus)
Sageo	tupen kiinnitysnauha
Samekawa/same	hain- tai rauskunnahkainen levy kahvan punoksen alla
Saya	tuppi
Sayamaki	tupen nauhapunos
Seppa	välilevy, jolla miekka ja kahva sovitetaan helisemättömäksi kokonaisuudeksi
Shinogi	miekan lape
Shinogi ji	miekan harjanteen/veriuran ja hamaran väliin jäävä lappeen osuus
Tôshin	miekan terä (teräosuus + nakago)
Tsuba	väistinlevy
Tsuka	miekan kahva
Tsukaito	kahvapunos
Tsukamaki	miekan kahvan nauhapunos
Umabari	pieni veitsi, joka pujotettiin sayassa olevaan taskuun
Yasurime	viilausjäljet ruodissa
Yokote	linja, josta kärki alkaa (mitsukadosta hasakiin)

4. IAIDO-TERMISTÖÄ

Aiuchi 相打ち [あいうち]	vastustajan kanssa samanaikainen lyönti
Ashisabaki	jalkatyö
Battôjutsu/battô/iaijutsu	miekanvedon taito
Betsuden 別傳 [べつでん]	sivulinja
Bokken ぼっけん 木剣	puumiekka
Bokutô ぼくとう 木刀	puumiekka
Budôgi	budolajeissa käytetty takki-housuyhdistelmä, iaidossa alusasu hakaman alla (sellaista ilmaisuakin kuin "gi" ei japaninkielessä ole yksin käytettynä, joten sitä ei tule käyttää; tilalle vaikka "kimono").
Chiburi/chiburui ちぶり 血振	veren ravistus miekasta
Chôshi 調子 {ちょうし}	rytmi
Chûkô-no-so 中興の祖 [ちゅうこうそ]	perustaja/elvyttäjä (lajin yms.), tarkoittaa meillä Hayashizakia
Chûden 中伝	"keskitason" tekniikkasarja MSR:ssä
Dai-kyo-soku-kei 大強速軽	iso-vahva-nopea-sujuva
Dan	ylempi arvoaste
Dan-i 段位 [だんい]	japanilainen "vyöarvo"asteikko, dan-arvot
Dan-kyû sei 段級制 [だんきゅうせい]	japanilainen "vyöarvo"asteikko, ylemmät arvot dan-arvoja, alemmat kyû-arvoja, käytössä myös japanilaisissa taiteissa, ei pelkästään budolajeissa.
Dôjô 道場 [どうじょう]	harjoitussali
Dôsa 動作 [どうさ]	liike
Gihô 技法 [ぎほう]	tekniikka/tekniikat
Enzan no metsuke 遠山の目付	kaukaisen vuoren tähyäminen: silmien kohdistustekniikka ⁱ
Fudôshin 不動心 [ふどうしん]	järkkymätön mieli
Gokyô no kamae	5 pääasentoa: jôdan, chûdan, gedan, hassô, waki
Hajime	aloita/alkakaa! = aloituskomento
Hanmi はんみ 半身	budossa asento, jossa ylävartalo on puolittain kääntynyt pois päin vastustajasta
Hanshi 範士 [はんし]	hyvin pitkälle edistynyt opettaja ("opettajien opettaja")
Hasuji	terän oikea lyöntisuunta = terän mukainen lyöntisuunta
Heijôshin 平常心 [へいじょうしん]	vakaa mieli
Hônô enbu 奉納 [ほうの]	temppeleissä jumalien edessä annettava suoritus/esitys /näytös
laidô chûkô-no-so	iaidon elvyttäjä/perustaja (Hayashizaki Jinsuke Minamoto no Shigenobu)
laigi 居合着 [いあいぎ]	iaidon harjoitustakki ja housut
laigoshi	matala, vakaa asento iaidossa
Ichirei	(tervehdys)kumarrus
Iemoto 家元	aloittaja/jatkaja
Igi いぎ 意義	merkitys (esim. iaidon merkitys)
Ikioi 勢い [いきおい]	voima, energia, "spiritti"
Isei 威勢 [いせい]	voima, energia, "spiritti"
Jôdan 上段 [じょうだん]	yläasento, miekka päin päällä
Jo-ha-kyû 序破急	hidas-kiihtyvä-nopea: miekanvedon rytmi ⁱⁱ
Jûdansha 有段者 [ゆうだんしゃ]	(alemmat) dan-arvon haltija
Juku-chô 塾長	esim. dôjôn johtaja
Jukyûsha	kyû-arvon haltija
Kaichô 会長	esim. liiton puheenjohtaja
Kamae 構え [かまえ]	varoasento. Kamae tarkoittaa yhtä aikaa sekä fyysistä asentoa että henkistä asennetta.
Karada	= ki = vartalo
Kata	muoto, muodollinen ennaltamäärätty harjoitesarja
Katana 刀 [かたな]	japanilainen miekka
Katana bukuro	miekkapussi (kankainen)
Kyôkai-kun 協会訓	koulukunnan säännöt/ohjeet
Keikogi 稽古着 [けいこぎ]	harjoitusasu
Keitô けいとう 系統	1. järjestelmä, 2. linja; esi-isät; suku/perimyslinja
Kengô	miekkamestari

Kihon 基本**Ki****Kiai** きあい / 気合**Kigurai** 気位 [きぐらい]**Kimono****Kirioroshi****Kiritsuke****Kobudô/Kôryû****Kodachi****Kôdansha** 高段者 [こうだんしゃ]**Kôhai** 後輩 [こうはい]**Kokkishin** 克己心 [こっきしん]**Kokoro** 心 [こころ]**Koshi guruma****Kôshû** 講習 [こうしゅう]**Kuden****Kumitachi****Kyôkai****Kyôkai-kun**^{iv}**Kyôshi** 教士 [きょうし]**Kyû****Ma** 間**Ma-ai** 間合**Mae****Meijin** 名人 [めいじん]**Metsuke****Migi/Yu****Mizu bashiri****Mokuteki** 目的 [もくてき]**Mushin** 無心 [むしん]**Nidan** 二段 [にだん]**Nôtô****Nukitsuke** 抜き付け [ぬきつけ]**Okuden/okuiai****Onegai shimasu****Rei****Reigi** 礼儀 [れいぎ]**Reihô** [れいほう]**Renshi** 錬士 [れんし]**Riai****Ritsurei** 立礼 [りつれい]**Ryoku****Ryû****Ryûha** 流派 [りゅうは]**Ryûmei****Ryûso** 流祖 [りゅうそ]**Sa****Sandan** 参段 [さんだん]**Sayabanare** 鞘放れ**Sayabiki** 鞘引**Saya-no-uchi** 鞘の内**Seiden** 正伝**Seiza** 正座 [せいざ]**Seiza no Bu** 正坐之部

perusharjoitus

= karada = vartalo

"energisoiva" huuto hyökkäyksen alussa tai lyönnin osumakohdassa

ylpeys, arvokkuus, itseluottamusⁱⁱⁱ

iaidossa hakaman kanssa juhlatilaisuuksissa käytetty pitkä, ainakin polviin ulottuva, leveähihainen takki

nukitsukea seuraava ylhäältä alas suuntautuva leikkaus

nukitsukea seuraava leikkaus ks. kirioroshi

japanilainen taistelutaito Meiji-restauraatiota edeltävältä ajalta

lyhyt miekka

korkean dan-arvon haltija (= > 6 dan)

nuorempi harjoittelija

itsehillintä

= shin = sydän

"lonkkapyörä" (judotermi), lantion kääntö

seminaari, leiri

suullinen (esim. salaisen perinteen siirto oppilaalle)

pariharjoitus

yhdistys, järjestö: esim. kattojärjestömme Nihon/Nippon laidô Kyôkai (NIK)

järjestön säännöt, tarkoittaa meillä yleensä NIK:n sääntöjä

pitkälle edistynyt opettaja/vanhempi opettaja t. asiantuntija

alempi arvo, Musô Shinden ryûssa 6-1 kyû (vrt. dan-arvo)

etäisyys/väli (ajallinen tai paikallinen)

etäisyyden pitäminen = välimatka (esim. kahden miekkailijan)^v

edessä, eteenpäin

mestari, asiantuntija (erityistutkintolautakunnan myöntämä arvo)

katse

oikea

vesipisaran valuminen kahvasta miekan kärkeen silloin, kun ase on oikeassa

kulmassa pistossa kohti vastustajan suigetsua

päämäärä (esim. aidon päämäärä)

tyhjä mieli

2 dan

miekan palautus tuppeen

tupesta lähtevä lyönti/viilto

"sisäinen/salainen" tekniikkasarja

Ilmaisu, jota käytetään pyydetessä opastusta tai kamppailulajeissa ottelua tai

jotakuta harjoittelupariksi. Vielä kohteliaampi muoto olisi **Yoroshiku onegai shimasu**

kumartakaa, tervehtikää (oik. osoittakaa kunnioitusta) = myös kumarrus

kohteliaisuus (courtesy, manners, politeness)

etiketti, hyvät tavat (etiquette, manners, decorum)

taitava opettaja tai henkilö

merkitys, syy (esim. miksi kata tehdään niin kuin tehdään)

seisomakumarrus

= waza = taito, tekniikka (/voima)

vrt. "Shinkiryoku no icchi" = mielen, hengen/spritin ja tekniikan ykseys

tyyli, koulu

koulukunta

koulukunnan nimi

tyylin/koulukunnan perustaja

vasen (synonyymi hidarille)

3 dan

kissakin irrotus/vapautus tupesta nukitsuken lopulla (vrt. kyudôn laukaisu = hanare)

tupen veto taaksepäin miekan vedon loppuvaiheessa

voitto ilman miekan paljastamista

päämies

muodollinen polviasento

seizasta lähtevä tekniikka (okuiai)

Seme	painostus, uhkaus
Senpai 先輩 [せんぱい]	vanhempi (harjoittelija)
Sensei 先生 [せんせい]	opettaja (suora käännös "aiemmin syntynyt")
Sha 者 [しゃ]	henkilö
Shihan 師範 [しはん]	pääopettaja (ei liity suoritettuihin/myönnettyihin arvoihin)
Shimeru	kiristys
Shimpei Musô ryû	Hayshizakin alun perin koulukunnalleen antama nimi
Shin	= kokoro = sydän
Shin Musô Hayashizaki ryû	Hayashizakin oppilaiden koulukunnalle antama nimi
Shinki ryoku no icchi 心気力の一致	Shin=sydän/mieli, ki=ruumis, ryoku=taito/tekniikka: mieli, ruumis ja tekniikka yhdessä ^{vi}
Shinzen	alttari (korkeammat voimat)
Shinzen ni rei 神前に礼 [しんにぜんれい]	kumarrus keskustaan (perustajataulun ollessa paikalla)
Shisei しせい / 姿勢	asento (/asenne)
Shodan 初段 [しょだん]	1 dan
Shoden	aloitussarja MSR:ssä
Shômen	eteenpäin = keskusta, shomen-lyönti tarkoittaa lyöntiä keskelle päätä
Shômen ni rei	kumarrus eteen/keskustaan päin (kun perustajataulu ei ole paikalla)
Shoshinsha 初心者 [しょしんしゃ]	aloittelija
Suigetsu	aurinkopunos/sisuspunos/pallea rintalastan alapuolella
Shôgô 称号 [しょうごう]	opettajalisenssit hanshi, kyoshi ja renshi
Shoso	koulukunnan perustaja
Shu-ha-ri 守破離	Miekan tien kolme henkistä vaihetta: tekniikan opettelu, syventävä tutkiminen ja eriytyminen ^{vii}
Sôke 宗家 【そうけ】	jatkaja = päämies, ensimmäinen on perustaja ja seuraava on 2. sôke jne., mutta yleensä vain sukulinjassa (käytetään usein väärin).
Sôden 相伝	jatkaja/perijä = Seiden ja Sôden on sama asia
Suki	aukko (henkinen tai tekninen) vastustajan puolustuksessa
Tachi Uchi no Kurai	Musô Shinden ryûn pariharjoitussarja
Tachiwaza 立業	pystytekniikka
Tachiwaza-no-bu	pystytekniikka (okuiai)
Taijô	ulos! poistu/poistukaa
Tantô	japanilainen puukko/tikari
Tatehiza 立膝 [たひざ]	puolipolviasento
Tatehiza-no-bu 立膝之部	polvitekniikka (okuiai)
Tenouchi 手の内 [てのうち]	ote
Tô	miekka
Tôhō ryûmei, wazamei, Shoso	Tôhōn tekniikoiden koulukunta, katanimi ja perustaja ^{viii}
Wakizashi 脇差 [わきざし]	japanilainen lyhyt miekka, katanan parina kannettu lyhyempi miekka (31-61 cm)
Waza	tekniikka, taito
Wazamei	katan nimi
Yame 止め [やめ]	lopeta/lopettakaa, seis!
Yondan 四段 [よんだん]	4 dan
Yu 右 [ゆう]	oikea (synonyymi migille)
Yûshingijuku Takada Dôjôn	pää-dôjômme Japanissa
Zanshin 残心 [ざんしん]	täydellisen valppauden tila esim. katan osasuoritusten välillä ja tekniikan lopussa
Zarei	polvikumarrus

5. TAKADA-SENSEIN DIPLOMEISSA KÄYTETTYJÄ VYÖARVOJEN ERIKOIS-KANJEJA

Shodan 初段 [しょだん]	1 dan / ykkös/alin aste
Nidan 貳段 [にだん]	2 dan / kaksi (käytetään virallisissa asiakirjoissa)
Sandan 参段 [さんだん]	3 dan / kolme (käytetään virallisissa asiakirjoissa)
Yondan 四段 [よんだん]	4 dan / neljäs aste
Godan 五段 [ごだん]	5 dan / viides aste
Rokudan 六段 [ろくだん]	6 dan / kuudes aste

6. JÄLKIVIITTEET

Seuraavien jälkiviitteiden tarkoitus on yrittää avata joitakin japanilaisen miekan käyttöön liittyviä termejä, joita mahdollisesti tulee eteen esim. dan-tason kirjallisessa kokeessa. Koevastauksessa ei ole syytä sokeasti seurata muiden tulkintoja, vaan pyrkiä muodostamaan itselleen oma näkemys asiasta.

ⁱ Enzan no metsuke :

Kaukaisen vuoren tähyäminen: silmien kohdistustekniikka. Katso vastustajaasi kuin katsoisit kaukaisuudessa siintävää vuorta: näe sekä yksityiskohdat että koko vastustaja tekniikan vaatimalla tavalla

ⁱⁱ Jo-ha-kyū: 序破急 (*Tadashi Fujita: Musoushinden ryu kuden*)

1. laidossa tärkeä käsite, joka kuvaa liikkeiden suoritustahtia; "jo" tarkoittaa hidasta ja pehmeää aloitusta, "ha" merkitsee pehmyyden loppua ja "kyū" kuvaa miekan salamannopeaa irtautumista tupesta.
2. Miekkanvetotapa: nukitsukea tehtäessä katsotaan vastustajaa silmästä silmään ja painetaan "ki" tandeniin (keskustaan). Miekka vedetään hitaasti ja pehmeästi kiihdyttäen vauhtia vähitellen. Kun 10 cm miekasta on jäljellä tupeassa, miekka vedetään nopeasti kohti maalia. Tätä tahtia tai poljentoa kutsutaan nimellä jo-ha-kyū, ja se on yksi laidon tärkeimmistä käsitteistä.

ⁱⁱⁱ Kigurai:

Wikipedia: Kigurai on japanilainen budokäsite, joka tarkoittaa pitkällisen harjoituksen mukanaan tuomaa ulospäin voimakkaasti näyttäytyvää arvokkuutta, vilpittöntä asennetta ja itseluoittamusta. Se ilmentyy harjoittelijan koko olemuksessa, valmiusasennossa (kamae) ja toiminnassa. Eritoten japanilaisten kamppailu- ja budolajien kata-harjoittelun katsotaan kehittävän *kigurai*ta.

^{iv} Kyōkai-kun:

Nippon laidō Kyōkai on organisaatio, joka on perustettu siirtämään laidōa oikeassa muodossaan sukupolvelta toiselle. laidō on yksi vanhoista budolajeista, jotka periytyvät muinaisilta ajoilta. Organisaation tarkoituksena on ohjata nuorisoa, yhdistää ihmisiä, lisätä näiden lajien tunnettuutta, edistää kansainvälisiä yhteyksiä ja siten rakentaa pohjaa tulevaisuudelle.

Oppilaan velvollisuus on

- kunnioittaa annettua opetusta ja olla lojaali sen suhteen, sekä pyrkiä kehon ja mielen harjoittamiseen. Oppilas ei koskaan käyttäydy väkivaltaisesti.
- ymmärtää moraalia ja puolustaa sitä mikä on oikein.
- noudattaa kōhain (nuorempi oppilas) ja senpain (vanhempi oppilas) välistä kohteliaisuutta sekä kunnioittaa toista.
- pyrkiä kehittämään itseään henkisesti.
- käyttäytyä yhteiskunnassa oikeudenmukaisesti.

^v Ma ai 間合 (= etäisyyden pitäminen) (*Yamatsuta Shigeyoshi: laido Hongi – Muso Shinden Ryu*)

1. Kendossa ma-ai merkitsee etäisyyttä vastustajien välillä.
2. Tämän lisäksi se merkitsee myös ajoitusta (rytmiä) ja henkisessä mielessä tahtojen taistelua. Iaisa me vetäydymme, jos vastustaja tulee eteenpäin; jos hän vetäytyy, me etenemme säilyttäen oikean lyöntietäisyyden. Rytmin osalta se tarkoittaa, että suoritamme katan huolehtien oikeasta ajoituksesta, ts. jos vastustaja on kauempana, hidastamme liikkeittämme.
3. Meidän tulee myös muistaa sovittaa mieleemme yhteen vastustajan mielen kanssa pystyäksemme arvaamaan hänen aikeensa. Se, joka soveltaa taidokkaasti kaikkia kolmea ma ai'n muotoa, on taitava iai'ssa.

^{vi} "Shinki ryoku no icchi" (心気力の一致)

Erilaisia tulkintoja:

1. Hiromi Umehara-Sorsa: Shin = sydän/mieli, ki = ruumis, ryoku = taito/tekniikka. Näiden kolmen yhteensovittaminen = hyvä sydän, oikea ajattelutapa ja hyvin kehittynyt/harjaannutettu ruumis, tekniikan hallinta
2. Ki-ken-tai-icchin tulkinta: taito ja tieto harmonisoivat hengen/spritin, vartalon liikkeet ja miekan käsittelyn: niistä tulee yksi päättäväinen kokonaisuus.
3. Iwata Sensei: oikea toimintajärjestys laidoissa. "Ki" on mieli/henki, "tai" on vartalo, "ken" on miekka ja "ichi" merkitsee, että ne kaikki ovat yksi kokonaisuus. Taito ja tieto tuovat ne kaikki yhteen hengen, miekankäsittelyn ja vartalon liikkeiden harmonisoinnin kautta. Kaikista osatekijöistä tulee samanaikaisia ja päättäväisiä.
4. Mielen, hengen ja tekniikan ykseys, harjoitusparin hallitsemisen perusedellytys.
5. Kendo World 2002/nro 4: Oya Minoru: "The technical and psychological methodology of Kendo" eli Kendon tekninen ja psykologinen metodiikka "Shinkiryoku no icchi" = mielen, hengen/spritin ja tekniikan ykseys, jota voidaan kuvata seuraavasti: **"Mieli" (shin, kokoro) merkitsee staattisia psyykkisiä toimintoja**, sellaisia kuin kognitiivinen havainnointi, tahto ja valintakyky. **"Spirit" (ki) on psyyken dynaaminen ilmentymä**: tahdon ja valinnan käytännön toteutus. **"Tekniikka" (ryoku) viittaa** vuosikausien harjoittelun kehittämään täydelliseen **kykyyn suorittaa tekniikoita**. Näin "mielen, hengen ja tekniikan ykseys" on valmiustila, joka yhdistää prosessin arviointi=>toteutus=>tekniikka silmänräpäykselliseksi toiminnaksi, joka johtaa hyväksyttävään lyöntiin.

^{vii} "Shu-ha-ri"

1. "Tien" oppimisen kolme henkistä vaihetta. Shu on ensimmäinen vaihe, jossa harjoittelija seuraa tarkasti opettajansa ohjeita. "Ha" on seuraava vaihe, jossa harjoittelija on oppinut ymmärtämään laidon harjoittelun perimmäisen tarkoituksen ja haluaa laajentaa tietämystään – harjoittelijan luonne näkyy läpi. "Ri" merkitsee eriytymistä. Tämä on mestarivaihe: laidon harjoitus- ja kokemuspohja on syvälinen. Tällä tasolla saattaa syntyä uusi tyyliuuntahaara (ha).
2. Shuhari oli alun perin buddhalainen termi. Shu (守; säilyttää) viittaa siihen, miten opettajan ohjeiden tarkka noudattaminen muokkaa meitä. Tämä edustaa harjoittelun yhtä vaihetta. Ha (破; repiä kappaleiksi) merkitsee eri tyylien tutkimista itsekseen ja vertaavan tutkimuksen tekemistä hioen täten omaa muotoa. Ri (離; erota/erottaa) merkitsee vaihetta, jossa hallitaan täydellisesti yksi tyyli. Omori ryussa harjoitellaan vuosikautia aloittelijana, Ri-vaiheessa saavutetaan Okuden-taso (**Yamatsuta Shigeyoshi: laido Hongi – Muso Shinden Ryu**).

^{viii} Tōhōn tekniikoiden koulukunta, katanimi ja perustaja:

1. Musō Shinden Ryū - Korantō - Hayashizaki Jinsuke Shigenobu
2. Musō Jikiden Eishin Ryū - Yukichigai - Hayashizaki Jinsuke Shigenobu
3. Shinshin Sekiguchi Ryū - Tōrōken - Sekiguchi Yagoemon Ujinari
4. Mugai Ryū - Musōgaeshi - Tsuji Gettan Sukeshige
5. Hōki Ryū - Mukōzume - Katayama Hōki-no-Kami Hisayasu.